

Bunavestire. Sec. XIV, Școala moscovită de pictură, Galeria Tretiakov, Moscova.

DIN SUMAR:

– Un respectuos gând de recunoștință ÎPS

Arhiepiscop și Mitropolit Andrei – **PR. ALEXANDRU MORARU** (p.2)

– Arhiepiscopul Nathaniel – **ALEXANDRU NEMOIANU**.....(p. 3)

– Simpozionul internațional de muzicologie

bizantină – **PR. VASILE STANCIU**.....(p. 4)

– Cuvânt la Acatistul

Bunei-Vestiri – **ARHIM. DUMITRU COBZARU**..... (p. 5)

– Buna Vestire – **PR. VALER BEL**.....(p. 6)

– Sfântul Botez -

Taina intrării în Creștinism – **PR. LIVIU VIDICAN-MANCI**....(p. 7)

– Carnetul de conștiință – **MIRCEA GELU BUTA**.....(pp. 6-10)

– Metamorfoză și spiritualitate

în opera lui Constantin Brâncuși – **LAURA TURCAN**.....p. 10)

– Omul din Carte – **PR. IUSTIN TIRA**.....(p. 12)

† Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

Veste Bună pentru Cluj

Buna Vestire aduce un mesaj de importanță unică pentru întreaga creștinătate: mesajul Întrupării lui Hristos. Sfântul Pavel exclamă: *Cu adevărat, mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup, s-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, s-a propovăduit între neamuri* (1 Timotei 3, 16).

Iar celebrările liturgice ale zilei de 25 martie, data sărbătoririi Bunei Vestiri, ne spun: *Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, Fiu Fecioarei se face și Gavriil harul bine-l vestește. Pentru aceasta și noi, împreună cu dânsul, Născătoarei de Dumnezeu să-i strigăm: Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine*¹.

Pentru Cluj, însă, Buna Vestire este un motiv special de bucurie. Pentru că, pe 25 martie 2006, era întronizat de către Patriarhul Teoctist Mitropolitul Bartolomeu Anania. Vechea Mitropolie a Feleacului, cu descendență ștefaniană de la 1488, își relua activitatea prin hotărârea Sfântului Sinod din 4 noiembrie 2005. Mitropolitul Bartolomeu își încheia alocuțiunea cu cuvintele: *Trăiesc și eu bucuria zilei de astăzi, iar bucuria mea nu este altceva decât cântecul unei lebede care, înainte de a merge printre trestii să se culce, este de pe acum încredințată că un șir de aripi albe va luneca în urma ei, gata de zbor, sub cerul istoriei Transilvaniei*².

Tot pe 25 martie 2011, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, după plecarea la Domnul a Mitropolitului Bartolomeu, mă instala pe mine în scaunul vlădicesc de la Cluj. Bucuria sărbătorii avea sobrietatea ei, știind că Maica Domnului ne acoperă cu Preasfântul său Omofor. A urmat apoi sărbătoarea din 2012, când, de Buna Vestire, s-a pus piatra de temelie pentru așezământul social de pe Calea Turzii, și sărbătoarea Bunei Vestiri din 2013.

Suntem pregătiți ca, și acum, în 2014, de Buna Vestire, să organizăm sărbătoarea noastră de suflet, care poate deveni și sărbătoarea patronală a orașului Cluj, pe lângă faptul că este hrana Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului. Nici n-ar putea exista o altă sărbătoare mai potrivită, pentru că toți creștinii, indiferent de confesiune, știu cât de importantă este Buna Vestire și urmările Întrupării lui Hristos pentru mântuirea noastră.

Buna Vestire (ὁ Ἐβανγγελισμός) este praznicul în amintirea zilei în care Sfântul Arhanghel Gavriil a vestit Sfintei Fecioare Maria că va lua în pânțece și-L va naște pe Hristos. Este ziua în care s-a zămislit dumnezeiescul Prunc în pânțele Sfintei Fecioare, prin puterea Sfântului Duh. De aceea, în Apus, acest praznic era numit și Sărbătoarea Zămislirii Domnului.

Sfântul Evanghelist Luca ne spune că, la șase luni după zămislirea Sfântului Ioan Botezătorul, Sfântul Arhanghel Gavriil a venit în Nazaret, a intrat în casa Sfintei Fecioare, și i-a zis: *Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei* (Luca 1, 28). Văzând tulburarea Fecioarei, Arhanghelul a continuat: *Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și, iată, vei lua în pânțece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus* (Luca 1, 30). Nenumerirea Mariei, care nu știa de bărbat, a fost spulberată tot de către înger: *Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea, și Sfântul care se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema* (Luca 1, 35).

Buna Vestire, dintre toate sărbătorile Maicii Domnului, este cea mai de timpuriu confirmată în documente: Se știe că, încă din secolul IV sau V, s-a zidit la Nazaret o biserică, pe locul unde fusese casa în care Maica Domnului a primit de la înger vestea că va naște pe dumnezeiescul Prunc³.

Data sărbătorii a variat la început. În Răsărit, însă, data de 25 martie s-a generalizat probabil îndată ce Nașterea Domnului a început să fie sărbătorită peste tot la 25 decembrie, adică încă din prima jumătate a secolului V⁴.

Părintele Dumitru Stăniloae, subliniind importanța Întrupării, spune că acum Persoana divină v a Fiului lui Dumnezeu sau a Cuvântului intră în planul experienței comune umane, care, în același timp, le dă puțința de a o sesiza ca persoană dumnezeiască⁵. Iar folclorul nostru bisericesc, admirând-o pe Maica Domnului, zice: *Tu ești scara cea cu flori, / Cu un capăt peste nori, / Tu ești raiul preafrumos, / Care-ai tras pe Domnul jos*.

Maica Domnului, a cărei Buna Vestire o sărbătorim, să ocrotească Catedrala noastră, Mitropolia noastră, orașul Cluj-Napoca și pe noi, pe toți creștinii!

¹ Ceaslov, EIBMBOR, București, 1973, p. 688.

² Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani, Renașterea, Cluj-Napoca, 2012, p. 15.

³ Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Liturgica Generală, EIBMBOR, București, 1993, p. 190.

⁴ Ibidem, p. 191.

⁵ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă 2, EIBMBOR, București, 1978, p. 36.

Un respectuos gând de recunoștință ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Andreicuț

Pr. Alexandru Moraru

Există uneori, în viață, binecuvântarea de la Bunul Dumnezeu de a ne întâlni cu oameni aleși, care ne pot lăsa o amprentă pozitivă, covârșitoare asupra ființei noastre, în „călătoria” în această lume; unul dintre acești „beneficiari” mă consider și eu, autorul acestor puține gânduri, dar de aleasă recunoștință față de ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei al Clujului.

La început l-am cunoscut doar din auzite, de la socrul meu, Părintele Onisie Morar, care și-a încununat misiunea preoțească prin demnitatea de vicar administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului; Cucernicia Sa mi l-a descris pe tânărul Ioan Andreicuț, licențiat în

cele ingineresti la București (în 1972), care după o scurtă perioadă de muncă serioasă în producție, a ajuns student teolog la Institutul Teologic Universitar din Sibiu; aici s-a dovedit nu numai un student sânguinos la învățătură, dar, mai cu seamă, de la un an la altul, cu un vizibil spor duhovnicesc; seriozitatea și temeinicia cunoștințelor acumulate, dar și faptul că avea la bază încă o facultate cu licență, i-au permis, legal, să absolve Teologia din Sibiu în doi ani de studiu, tot cu o bună licență (în 1978); îndată după absolvire a cerut să fie hirotonit pentru o parohie din Arhiepiscopia Clujului; cu toate că, și la acea vreme, Arhiepiscopul Teofil avea rețineri față de tinerii care

doreau hirotonia ca preoți celibi sau ca unii să fie și călugăriți, de această dată, fostul vlădică de la Cluj, fără să mai stea mult pe gânduri, i-a acordat această șansă tânărului teolog Ioan Andreicuț, hirotonindu-l preot celib pentru Parohia Turda Nouă, cu hramul „Sfânta Treime” (din str. Salinelor nr. 10), în prezenta Turda Nouă 1 (str. Dorobanților nr. 1), trecut mai apoi la Parohia Turda – Fabrici, de pe str. Armata Roșie, un nume semnificativ și pentru viața sa de paroh de aici; hotărârea ierarhului de la Cluj n-a fost una întâmplătoare, ci bazată pe o bună psihologie a acestuia, care a intuit în tânărul Ioan Andreicuț un om de înaltă ținută morală și bine pregătit din punct de vedere teologic; viața pastorală de la Turda a Părintelui Ioan n-a fost una ușoară, din pricina neprieteniilor credinței noastre din acele vremi, care i-au pus nemăsurate piedici în calea misiunii sale preoțești între credincioși; cu toate opreliștile a „zidit” aici o biserică vie, în care s-au putut vedea numeroși tineri, pe care i-a catehizat, le-a fost duhovnic, i-a spovedit, i-a împărțășit, i-a cununat și i-a nășit, pe unii dintre ei; a întemeiat, cu adevărat, familii trainice și care, mai apoi, au ajuns oameni de vază în Biserică și în Societate.

Roadele alese ale misiunii sale preoțești de la Turda l-au făcut să fie promovat ca preot slujitor și apoi vicar administrativ la Eparhia Alba Iulia; Revoluția din Decembrie 1989 l-a găsit aici, ca un vajnic apărător al Bisericii noastre, ceea ce i-a impulsionat pe preoții Eparhiei să solicite alegerea Prea Cucerniciei Sale ca arhieru-vicar, fapt întâmplat în 12 februarie 1990, iar, în 18 iunie 1990, ca episcop titular, tot aici.

Buna pregătire inginerescă și teologică l-au făcut să vadă și unele nevoi ale Eparhiei sale: a intuit că, pentru a avea preoți bine pregătiți, dar mai ales, duhovnici, trebuia

să întemeieze școli teologice la Alba Iulia, sub stricta sa supraveghere, dar să nu neglijeze nici activitatea de asistență socială în Eparhie; astfel că, în 1991, cu multă stăruință pe lângă autoritățile locale, dar și la cele Centrale bisericesti, a reușit să întemeieze un Seminar Teologic și o Secție de Teologie – Asistență Socială, în cadrul Universității „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia; cu vremea, au luat ființă și alte Secții: Teologie Pastorală și Teologie – Litere, devenind, astfel, Facultate de Teologie în aceeași universitate; pentru cele două școli teologice a promovat bune cadre didactice, care au dat și dau prestigiu acestora; pentru facultate a ctitorit o modernă clădire și a pus bazele pentru o alta, și pentru Seminarul Teologic, terminată mai apoi.

În mod direct, l-am cunoscut pe arhierul Andrei, la Alegerea sa ca episcop eparhiot la Alba Iulia, în calitate de membru de drept electoral (ca director al Seminarului Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca) în Adunarea Națională Bisericească de la București; m-a impresionat blândețea, mesajul duhovnicesc și profunzimea teologică din cuvântul său de atunci.

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei la Patriarhia Română, 2011.

După înființarea Secției de Teologie Ortodoxă – Asistență Socială la Alba Iulia în 1991, am fost solicitat de Prea Sfinția Sa să predau Istoria Bisericii Ortodoxe Române; astfel că, în două etape: 1991 – 1993 și 2000 – 2003, am fost și eu cadru didactic suplinitor la Facultate de Teologie, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, la disciplina pomenită; prin urmare, vreme de cinci ani universitari, din două în două săptămâni, în zi de joi, de la 8,00 – 14,00 și de la 15,00 – 17,00, am predat cursurile respective la Alba Iulia, aceleași pe care le aveam pentru Institutul, respectiv, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.

Numeroasele zile din cei cinci ani universitari de la Alba Iulia, au fost unele benefice pentru mine din punct de vedere spiritual, având șansa de a sta mult în preajma Înalt Prea Sfinției Sale, un duhovnic ales, un ierarh care primea cu multă bucurie și frățietate pe clericii care îl vizitau, unii cu probleme oficiale, alții cu diferite situații de familie, iar o altă „categorie” doar să-i mulțumească pentru sprijinul pe care, cândva, i l-au acordat; profesorii suplinitori de la facultate, din alte părți decât cei din Alba Iulia, între care m-am numărat și eu, s-au bucurat de o deosebită atenție, ospitalitate, respect dar și de dialoguri îndelungate, pe diferite teme teologice, de cultură generală, de istorie, benefice și pentru noi; am constatat o atmosferă de pace, prietenie, bună înțelegere și respect reciproc, care a fost, de fapt, și succesul arhipăstoririi sale la Alba Iulia; același duh al responsabilității, al vieții spirituale reale, al susținerii învățământului teologic seminarial și universitar, acum, de la Cluj-Napoca, în calitate de arhiepiscop și mitropolit, se observă și prin promovarea de cadre didactice bine pregătite, cărora le-a creat prin Campusul „Nicolae Ivan” de la facultate sau cele de la seminar, evidente condiții excepționale de trăire duhovnicescă și de studiu; un deosebit accent se pune pe selecția corectă a clerului în parohii, a îmbunătățirii vieții lor duhovnicesci, pe promovarea valorilor morale și culturale ortodoxe și românești; întreaga sa activitate este o binecuvântare a lui Dumnezeu pentru Mitropolia noastră, una din vechile și prestigioasele Eparhii din Biserica Ortodoxă Română.

Întru mulți și fericți ani, Înalt Prea Sfințite Arhiepiscop și Mitropolit Andrei!

Circulară

Cluj-Napoca, 27 februarie 2014
Nr. 959/2014

Preacucernice Părinte Protopop, Preacucernici Părinți,

Pe 3 martie 2014 începem Postul Mare. Atât pentru preoți, cât și pentru credincioși, răstimpul de șapte săptămâni, până la Paști, ne oferă posibilitatea îmbunătățirii vieții.

Renunțarea la bucatele de dulce, înmulțirea rugăciunilor, lectura duhovnicescă, participarea la Sfintele Slujbe, faptele de caritate și o bună spovedanie, sunt mijloacele pe care Biserica ni le pune la îndemână pentru sfințirea vieții.

Preoții râvnitori și credincioșii iubitori de Hristos se vor folosi din plin de această perioadă, făcând chiar mai mult decât la cerem noi.

Un program minimal este obligatoriu în toate bisericile:

1. Duminica dimineața **Liturghie**, cu o predică foarte bine pregătită.

2. Duminica după masă **vecernia** urmată de **cateheză**. Pentru cateheze Pr. Prof. Dr. Liviu Vidican Manci a întocmit un ciclu orientativ pentru toate duminicile din Post: *Inițiere și desăvârșire prin Sfintele Taine*. Ele vor fi comunicate.

3. Miercuria și Vinerea **Liturghia Darurilor Înainte-Sfințite** la ora cea mai potrivită pentru parohie.

4. Sâmbătă dimineața **Liturghie pentru morți**.

Acolo unde sunt mai mulți preoți, și se face Liturghie zilnic, **de luni până vineri** se va oficia numai **Liturghia Darurilor Înainte-Sfințite**.

N-am amintit deniile și alte devoțiuni specifice Postului Mare.

Orarul ni-l veți comunica și nouă pentru ca atunci când dorim să participăm la slujbele dumnezeoasă să putem veni.

Vă dorim un post binecuvântat și cu folos.

† ANDREI
Arhiepiscop și Mitropolit

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă (februarie 2014)

Dacian But-Căpușan

In data de 7 februarie 2014 s-a desfășurat colocviul pentru obținerea gradului didactic I la specializarea Religie ortodoxă, seria 2014-2016, au participat 39 de profesori din învățământul preuniversitar din: Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Arhiepiscopia Alba Iuliei, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, Arhiepiscopia Râmnicului, Episcopia Maramureșului și Sătmarului, Episcopia Sălajului și Episcopia Hușilor. Aceștia vor pregăti lucrările metodico-științifice sub îndrumarea a 13 cadre didactice de la Facultatea de Teologie Ortodoxă și de la Facultatea de Psihologie și Științele Educației din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”.

Miercuri, 26 februarie 2014, Aula „Episcop Nicolae Ivan” a noului Campus teologic a fost gazda unui eveniment cultural și academic - lansarea lucrării în două volume: Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Transilvania a reputatului istoric acad. Nicolae Stoicescu, apărută în anul 2012 la Editura Andreiană de la Sibiu.

(continuare în pagina 3)

Tableta lunii martie

Arhiepiscopul Nathaniel

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan
(Statele Unite)

In noiembrie 1984, Episcopul (la acea dată) Nathaniel devenea ierarhul Episcopiei Române Ortodoxe din America. La 20 octombrie 1999, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe din America hotărâ înălțarea lui la demnitatea de Arhiepiscop. O hotărâre care recunoștea meritele uneia dintre cele mai de seamă personalități ortodoxe din America. În asemenea împrejurări, este potrivit să amintim câteva lucruri.

În eseuul său, Cele cinci sfârșituri ale credinței, G. K. Chesterton spunea că, în lungul veacurilor, creștinismul a făcut față numeroaselor crize și, de câteva ori (el menționează cinci asemenea împrejurări cărora, însă, o a șasea, comunismul, trebuie adăugată), s-a părut că ceea ce numim credință a fost aproape de moarte. Totuși, acele crize s-au sfârșit și credința nu numai că nu a încetat să fie importantă, dar a arătat că este în stare să reînnoiască o lume în derută. Toate crizele, toate persecuțiile, tot relativismul moral nu au putut dovedi decât un singur lucru: „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece”.

Am amintit toate acestea, pentru a arăta că Arhiepiscopul Nathaniel nu putea să își înceapă păstoria sub circumstanțe mai critice dar, în ciuda tuturor greutăților, el a biruit. Iar aceasta este minune și dovadă că Episcopia Română Ortodoxă din America este ocrotită de o Putere care este mai tare decât cea a oamenilor. Nu este în scopul acestui articol să enumere realizările păstoriei Arhiepiscopului Nathaniel, chiar dacă ele sunt numeroase: noile misiuni, noile biserici, noul centru administrativ al Diocezei și multe altele. Ceea ce aș dori să subliniez este altceva. De cele mai multe ori, există o înclinare de a caracteriza o persoană, de a descrie o persoană ca suma realizărilor sale, însumarea actelor sale. De fapt, o persoană este caracterizată nu de suma acțiunilor sale, ci de consecvența morală a acțiunilor sale.

Arhiepiscopul Nathaniel este o persoană duhovnicească, având un dar special. Este o persoană având autentică smerenie. Poate doar stăruința și puterea lui de muncă egalează această smerenie. Nimeni nu poate să lucreze mai mult decât Arhiepiscopul Nathaniel și el lucrează necentenit. Totuși, oricând este gata să dea sfat, să asculte spovedanii, să audă și să vindece durerea omenească, dacă este nevoie, ceasuri la rând.

Arhiepiscopul Nathaniel este un conducător duhovnicesc, dar și un conducător care este în lume. În atari împrejurări, el este conștient că în lume sunt dezastre, dureri, suferințe, mizerie omenească și prea multe victime. El este unul dintre pușinii care a înțeles că, pentru a nu fi complice la acțiunea răului, un singur lucru poate fi făcut: în orice împrejurare să fi de partea victimelor, pentru a reduce răul făcut de către „biruitori”, de către „cei care pun în mișcare și rânduiesc”, plini de fală și goi de milă. Ceea ce Arhiepiscopul Nathaniel a încercat să ne învețe să facem sau, mai degrabă, încercă să ne învețe să facem este să adunăm fapte bune atâta vreme cât mai putem face asta. Amintirea faptelor bune este singura comoară și singurul lucru care ne poate ajuta atunci când suntem întemnițați, în pribegie, în boală și nevoie. Aceasta este lecția pe care o predică turmei sale dragi Arhiepiscopul Nathaniel.

„Pentru începuturile literare, îi datorez foarte mult părintelui Anania”

Interviu cu pr. Dumitru Ichim din Kitchener, SUA, realizat de Vasile Tomoiagă.

Vasile Tomoiagă: - Părinte, înainte de toate, bine ne auzim!

Pr. Dumitru Ichim: - Da, se pare că se aude. La telefon este Dumitru Ichim, consemnează ca scriitor, preotul Dumitru Ichim de la parohia Sf. Ioan Botezătorul din Kitchener (SUA). Sunt foarte încântat să mă adresez publicului românesc.

V. T.: - Părinte, ne oprim la 1968.

Pr. D. I.: - În 68 am terminat Facultatea și teza cu Petru Rezuș, scriitorul de mai târziu, cu care aveam să publicăm o carte. În 68 m-am înscris la doctorat la părintele Stăniloie, unde am fost din 68 până în 70. În 70 am primit o bursă internațională la Chicago, în continuarea studiilor de doctorat. În 72-73 am fost la Princeton, New Jersey, una dintre cele mai vestite universități ale Americii și am avut ca profesor care se ocupa de teza mea de doctorat pe vestitul teolog James McCord, cu care am dat și teza în 73. Ca student, trebuia să mă întorc în România. Așa că mi-am luat cărțile și valiza și am fugit în Canada. Din 73 până în 91 nu am mai fost în România. În 74 m-am căsătorit cu poeta Florica Bațu. După aceea au venit poeziile și copiii, 6 copii, 4 băieți, 2 fete. În 74 am fost hirotonit preot, în 78 am început să colaborez la redacția Cuvântului românesc, care a fost una dintre cele mai grozave reviste ale exilului.

V. T.: - Părinte, „De unde începe omul?” (n.n. – titlul volumului de debut al interlocutorului)

Pr. D. I.: - Asta este o întrebare pe care mi-am pus-o de când am făcut ochi, de unde începe omul... A fost volumul meu de debut, în 1970, și am avut norocul de Ioan Alexandru care era interesat de teologie și eu îi predam limba greacă veche. Debutul la Amfiteatru. Pentru începuturile literare îi datorez foarte mult părintelui Anania. Prietenia noastră a început în '68, când îmi publica din România, în Almanahurile pe care le îngrijea la Detroit. De două ori am fost și eu publicat în străinătate, în America, era ceva! Fiind copiii lui spirituali, a ținut foarte mult la noi; când s-a îmbolnăvit soția, doctorul i-a mai dat doi ani de viață, copilul cel mic avea câteva luni, ceilalți cinci erau și ei mici. Aici noi am avut acces la toată literatura, la care România nu avea voie. Tocmai discutam despre Cioran, Pe culmile disperării, de exemplu. Și ea spunea ce culmi ale disperării? Ce a cunoscut omul ăsta din durere, din disperare; să ai șase copii și doctorul să-ți spună că mai ai doi ani de zile, că începe chemoterapia. Astfel, a scris o carte La porțile disperării, începutul speranței, ca o replică dată lui Cioran, în care redă această experiență și e un lucru foarte încurajator pentru cei care, în momentul în care aud cancer! paralizază. Părintele Anania a publicat-o la editura Renașterea, s-a epuizat și a doua ediție. Acum am auzit că se instituie un Centru Paliativ în Cluj Sfântul Nectarie.

V. T.: - Vorbești de părintele Anania. Vă aduceți aminte cuvintele lui? „Caut în amintire și nu-l pot despărți pe studentul Mitrel de poetul Dumitru Ichim. Nu mai știu când a început să scrie poezie și când mi-a citit primele versuri, dar am sentimentul încă proaspăt că tânărul acela, cam folcloric și cam șugubăț în aparență, își lua în serios ceasurile de taină, a căror pârgă refuza să fie doar o simplă promisiune.”

Pr. D. I.: - Uite că m-ai luat prin surprindere.

V. T.: - Vorbim puțin despre Iov?

Pr. D. I.: - Datorez adânci mulțumiri profesorului universitar, poetului, scriitorului Aurel Sasu, care a prefațat volumul Psaltirea apocrifă a dreptului Iov. Despre interior, acest Iov al meu este cu totul deosebit, în sensul că cineva, imediat care zice Iov, merge direct la Biblie și se așteaptă la ceva versificat. Dar acest Iov e slujitorul Cuvântului; în primul rând, ce aduc nou în teologie – ca să spun așa – e că acest Iov este preînchipuirea noului Iov, al omului inocent, care suferă pe nedrept, care își ia păcatele lui. Noul Iov din Ghetsimani spune: Facă-se, Părinte, nu așa cum

voiesc eu, ci precum voiești Tu. Acest Iov niciodată nu se revoltă, cum era la modă, prin 1789. Eroul este Sfântul, este Poetul, este omul care nu e înțeles, albatrosul lui Baudelaire, ca să spunem așa. Nu e înțeles și n-are ce căuta între gloate, între mulțimile care se îmbulzesc fără a avea o perspectivă a cerului, un orizont; să nu uităm, cuvântul orizont e de la oriens, iar noi zicem Orizontul cel de Sus, Răsăritul cel de Sus, la asta mă refer. Și tocmai omul care este exilat, dat afară din cetate – Iov ajunge pe gunoaie, în afara cetății, dar el nu se revoltă. Domnul a dat, Domnul a luat...

V. T.: - Fie numele Domnului binecuvântat!

Pr. D. I.: - Și în momentul în care el este alungat cu pietre, cu ciovârte din cetate, el nici măcar nu-și dă seama că este alungat, ci își continuă pledoaria despre Cuvânt, pornind de la Ioan, Prologul Logosului. Trece mult timp până se închid porțile în urma lui și el rămâne în afară, în relația cu sine însuși. Problema se pune din punct de vedere teologic și ontologic; la lansarea de carte din New York criticul din România M. N. Rusu sublinia aportul acestuia pe care îl aduce acest volum în literatura universală prin acest

Iov cu totul nou. Cartea care a apărut la Cluj cu prefața prof. Aurel Sasu a fost pentru mine o bucurie din mai multe puncte de vedere. Este structurată pe trei rubrici: Psaltirea apocrifă a dreptului Iov, Vinovat pentru aceste aripi – poezie filosofică – și ultima parte, Greierul din vatra lunii, poezii închinat soției mele, poeta Florica Bațu, ca un dialog. Acest Iov este cel care pune tot accentul pe Dumnezeu, pe omul care își caută mântuirea prin matematica, muzica... toate acestea se întâlnesc într-un punct pe care cei vechi îl nu-

meau punctul kalokagatheic, adică se întâlnesc în Creator, în Cuvântul lui Dumnezeu și acest loc este prin excelență slujitorul Cuvântului.

(Interviu telefonic cu Pr. Dumitru Ichim din Kitchener (SUA), în data de 7 octombrie 2012, realizat de Vasile Tomoiagă și transmis la Radio România Cluj în cadrul emisiunii „Universul credinței”)

(continuare din pagina 2)

Au luat cuvântul ÎPS Sa Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Laurențiu, dl. acad. Prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop, rectorul Universității „Babeș-Bolyai”, pr. dr. Vasile Oltean, director al Muzeului Școlii Românești din Șcheii Brașovului, care s-a ocupat de pregătirea cărții spre editare doamna Lidia Popița-Stoicescu, soția autorului, și Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății.

Manifestarea a fost moderată de Pr. dr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Cuprinzând aproape 1300 de pagini, Repertoriul este un instrument de lucru util cadrelor didactice, cercetătorilor, studenților și preoților.

A fost evocată personalitatea lui Nicolae Stoicescu, autor al unei opere impresionante, ministru al Cultelor în anul 1990, anul reînființării Institutului Teologic Universitar Ortodox din Cluj-Napoca. El fiind acela care a avizat reactivarea acestei instituții de învățământ superior teologic.

Evenimentul s-a bucurat de prezența a numeroși profesori, studenți, preoți și intelectuali clujeni.

În biserica studenților din complexul Hașdeu a fost organizată joi 27 februarie 2014 o Seară Sf. Grigorie de Nazianz, în cadrul căreia a fost prezentată celor de față lucrarea lui John Anthony McGuchin, Sf. Grigorie de Nazianz - O biografie intelectuală, tradusă de pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru, recent apărută la Editura Renașterea a Arhiepiscopiei Clujului. Au vorbit: traducătorul, pr. lect. univ. dr. Grigore-Dinu Moș, Pr. dr. Cătălin Pălimaru și pr. Ciprian Negreanu.

ÎPS Bartolomeu, primind o icoană cu Buna Vestire la înscăunarea sa ca Mitropolit al Clujului, 25 martie 2006.

Simpozionul internațional de muzicologie bizantină – 300 de ani de românire (1713-2013)

Pr. Vasile Stanciu

Le data de 12 decembrie 2013 s-au desfășurat la Universitatea Națională de Muzică din București lucrările unui simpozion de muzicologie bizantină, la care au fost invitate personalități marcante ale vieții muzicale din țară și străinătate. Tema simpozionului a fost legată de tipărirea primei Psaltichii în limba română acum 300 de ani de către Filotei sin Agăi Jipei, protopsalt, compozitor, copist și teolog reprezentativ al spiritualității românești de la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea.

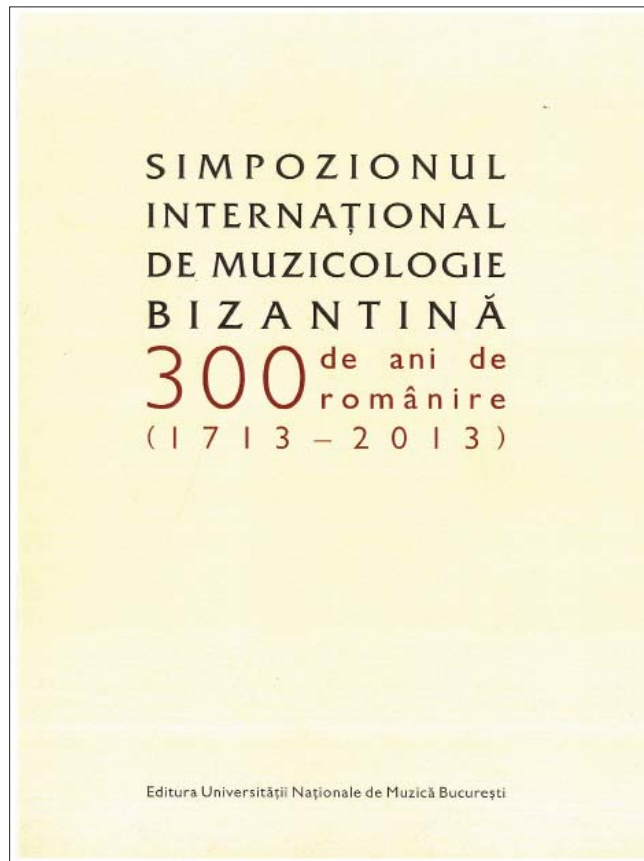
Simpozionul s-a bucurat de o prezență selectă, organizatorii îngrijindu-se ca invitații din țară și străinătate să reprezinte vocea autorizată bazată pe competență și valoare a noilor perspective de cercetare în domeniul atât de vast și complex al muzicologiei bizantine. N-au lipsit de la lucrările acestui simpozion nume importante ale acestui domeniu, precum: Dan Dediuc, rectorul Universității Naționale de Muzică din București, Dan Buciu, Viorel Cosma, Ozana Alexandrescu, Grigore Constantinescu, Ioan Golcea, Octavian Lazăr Cosma, Elena Chircev, Nicolae Gheorghiuță, Iane Kodjabashija din Macedonia, Costin Moisil, Jaakko Olkinuora din Japonia, Constantin Secară, Gabriela Ocneanu, Daniel Suceava, Vasile Vasile, iar dintre clericii muzicologi: Arhid. Sebastian Barbu-Bucur, Monahul Filotheu Bălan, Pr. Prof. Univ. Dr. Nicu Moldoveanu, Pr. Alexandru Dumitrescu, Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Grăjdian, Pr. Conf. Dr. Ion Isăroiu, Arhid. Gabriel Constantin Oprea, Arhid. Adrian Cristian Mazilița și subsemnatul.

Filotei sin Agăi Jipei, născut în localitatea Mârșa, jud. Ilfov, în anul 1670, își va pune toată priceperea sa muzicală în slujba unui proiect național ce viza tălmăcirea în limba română a tuturor cântărilor din cultul divin, menite să circule în întreg spațiul românesc. Beneficiind de încrederea și sprijinul domnitorului martir Sf. Constantin Brâncoveanu, a cărui domnie reprezintă „culmea cea mai înaltă a culturii vechi românești în Muntenia”¹, marele protopsalt va alcătui Prima Psaltichie românească în anul 1713, lucrare ce va deschide noi perspective de afirmare și consolidare a muzicii bisericești românești de tradiție bizantină. Muzicologul și bizantinologul Pr. Prof. Dr. Nicu Moldoveanu spunea, despre opera lui Filothei, că ea „constituie primul moment oficial și științific al românirii cântărilor bisericești”², iar al doilea „tot atât de important se va întâmpla la o distanță de 110 ani, când alt vrednic și luminat ieromonah, tot din Mitropolia Țării Românești, Macarie, originar din Perieții Ialomiței (1770-1836), încurajat de mitropolitul patriot Dionisie Lupu, dar neajutat de nimeni și întâmpinând multe greutăți, a reușit ca în anul 1823 să tipărească la Viena, în tipografia mechtariștilor armeni, principalele trei volume de muzică bisericească în notația sau sistemul nouă, chrisantică, cu textul tot în limba română cu caractere chirilice, în câte 300 de exemplare”³, câte 100 pentru fiecare provincie românească.

Evenimentul de la București a reunit pe cei mai reprezentativi muzicologi bizantinologi, care prin referatele științifice susținute au adus în actualitate importanța evenimentului muzical de acum 300 de ani și modul în care opera lui Filothei a devenit izvor de inspirație pentru întreaga creație muzicală hrisantică românească.

EComunicările susținute au avut o dublă dedicație: unele au fost dedicate celui care o viață întreagă a fost preocupat de opera lui Filothei, pe care a reeditat-o și a pus-o în circulație, cel puțin la nivelul specialiștilor bi-

zantinologi, și acesta este Părintele Sebastian Barbu-Bucur, iar altele au avut ca țintă analiza din varii perspective a operei lui Filothei și receptarea acesteia în mediile monastice și culturale ale întregului spațiu românesc. Din prima categorie aș cita lucrarea distinsii Doamne Prof. Univ. Dr. Elena Chircev de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, cea care și-a intitulat sugestiv comunicarea: Psaltichia rumânească și două semnături: Filothei Jipa și Sebastian Barbu-Bucur. Iată ce spunea Doamna Chircev: „Odată cu readucerea manuscrisului nr. 61 în centrul atenției muzicologilor și istoricilor, în deceniile șapte și opt ale secolului trecut, o im-

portantă verigă – lipsă dintr-un proces anevoios, acela al dobândirii unui caracter național al muzicii bisericești prin intermediul limbii de cult – a fost pusă sub lupă și a concentrat atenția muzicologilor asupra rezultatelor cercetării asidue întreprinse de arhidiaconul dr. Sebastian Barbu-Bucur”⁴. Elena Chircev va arăta, în comunicarea susținută la simpozion, care este de fapt contribuția esențială a lui Sebastian Barbu-Bucur în circumscrierea operei lui Filothei în miezul unui câmp de cercetare muzicologică de asemenea anvergură.

Din cea de-a doua categorie semnalez comunicarea lui Costin Moisil⁵, unul dintre cei mai avizați cercetători în domeniul paleografiei bizantine, preocupat deopotrivă de manuscrisele muzicale în notație medio-bizantină și de acțiunea de românire a cântărilor existente în aceste manuscrise într-un interval de aproximativ 100 de ani. Concluzia eruditului bizantinolog este grăitoare: „Privit în întregul său, veacul scurs de la Psaltichia lui Filothei până la introducerea notației chrisantice este marcat de singurătate. Pentru multe zeci de ani, încercarea lui Filothei de a pune sistematic pe note în limba română rămâne o întreprindere singulară... În ciuda interesului crescut pentru cântarea în limba română cu notație muzicală, românierea e o activitate solitară. Cu excepția Anastasimatarului lui Mihalache, a Anixandarelor lui Iosif și poate a altor câtorva piese, cântările românite au o circulație restrânsă, fiind folosite, probabil, doar de către autorii lor și de către un cerc restrâns de ucenici”⁶.

Această realitate semnalată obiectiv de Costin Moisil va suferi o întorsătură radicală în perioada imediat următoare Reformei chrisantice din 1814. Anastasimatarul românesc alcătuit după Reforma chrisantică vor avea o altă deschidere și o altă receptare în mediile bisericești, prin școlile de teologie ce se vor înființa și prin multitudinea tipăriturilor muzicale românești. În spiritul celor afirmate mai sus au fost susținute o serie de comunicări, cu referire și la spațiul transilvănean⁷.

Pentru o privire cât mai cuprinzătoare a temelor susținute în cadrul simpozionului vom reda întregul conținut tematic al volumului publicat cu ocazia acestui eveniment cultural, probabil cel mai relevant sub aspectul cercetării științifice din lumea muzicală românească a anului 2013: Patriarhul Daniel, Lucrarea misionară a Bisericii prin muzică; Dan Dediuc, Ctitorul; Dan Buciu, Sebastian Barbu-Bucur; Antigona Rădulescu, Un model demn de urmat: Sebastian Barbu-Bucur; Smaranda Mugur, Maestrul sebastian Barbu Bucur sau bilanțul unei cariere de excepție; Octavian Lazăr Cosma, Sebastian Barbu-Bucur; Viorel Cosma, Sebastian Barbu-Bucur; Grigore Constantinescu, O plecăciune în fața Părintelui Profesor. Dr. Sebastian Barbu-Bucur; Ioan Golcea, Destin și împlinire în activitatea muzicianului-psalt Sebastian Barbu-Bucur; Ozana Alexandrescu, Ioan Kampazournas în Țara Românească; Arhid. Sebastian Barbu-Bucur, Un anastasimatar necunoscut, scris de Ianuarie Monahul; Monah Filotheu Bălan, Câteva exegeze în notație hrisantică ale Ieromonahului Macarie din Psaltichia Ieromonahului Filothei; Elena Chircev, Psaltichia rumânească și două semnături: Filothei Jipa și Sebastian Barbu-Bucur; Grigore Constantinescu, Componistica românească – sec. XX-XXI. O privire artistică muzicală creatoare asupra bizantinismului; Viorel Cosma, Constantin Erbiceanu, un precursor valoros al bizantinologiei noastre muzicale, dar nedreptățit de istorie; Irina-Zamfira Dănilă, Ponderele cântărilor în limba română în manuscrisele psaltice din Arhivele Naționale din Iași; Pr. Alexandru-Marius Dumitrescu, Cântările Învierii, de la Filothei sin Agăi Jipei la Anastasimatarul uniformizat – repere; Nicolae Gheorghiuță, Muzicile Prințului: muzică, ceremonii și reprezentări ale puterii princiare la curțile Valahiei și Moldovei (secolul XVII – primele decenii ale secolului al XIX-lea). Partea I; Pr. Vasile Grăjdian, Ipostaze ale românirii în cântarea bisericească de tradiție bizantină din Transilvania. Troparul Învierii – glas I; Ierom. Mihail Harbuzaru, Manuscrisele psaltice de la Mănăstirea Sinaia în contextul românirii muzicii bisericești; Pr. Ion Isăroiu, Filothei sin Agăi Jipei, 300 de ani de la prima Psaltichie rumânească (1713-2013) și procesul de „românire” a cântărilor bisericești; Iane Kodjabashija, Romanian Church Singing on the Territory of Macedonia; Arhid. Cristian Mazilița, Cratimele în lumina manuscrisului grecesc nr. 9 de la Arhivele Naționale din Drobeta-Turnu Severin; Costin Moisil, Un veac de singurătate. Românierea cântărilor în vechea notație; Pr. Nicu Moldoveanu, De la prima carte de psaltichie românească (1713) la Dicționarul de muzică bisericească românească (2013); Gabriela Ocneanu, Importanța studiilor Arhid. Sebastian Barbu-Bucur asupra Psaltichiei românești a lui Filothei sin Agăi Jipei; Jaakko Olkinuora, Problems and Possibilities of Adapting Byzantine Music into Finnish; Arhid. Gabriel-Constantin Oprea, Grupul Stavropoleos la 20 de ani de la înființare; John Plemmenos, Music as a Marker of Liminality in 18th Century Balkans: Re-Evaluating Phanariot Musical Activity in the Romanian Principalities; Diac. Codruț-Dumitru Scurtu, Aspecte privind paternitatea cântărilor mitropolitului Iosif Nănescu (1818-1902); Constantin Secară, Particularități stilistice în procesul de românire la Filothei Sin Agăi Jipei, Studiu de caz: Canonul Floriilor; Pr. Vasile Stanciu, Aspecte ale românirii cântărilor bisericești în colecții transilvănene din secolele XIX-XXI; Daniel Suceava, Ptolemeu, Filotei Sinaitul și Filothei fiul agăi Jipa; Diac. Răzvan-Constantin Ștefan, Tradiții și continuitate în interpretarea melosului bizantin românesc; Vasile Vasile, Activitatea lui Anton Pann de exghisire și de românire a cântărilor bisericești.

Iată, așadar, un cuprins demn de toată lauda pentru unul dintre cele mai valoroase volume de bizantinologie muzicală apărute la noi în ultima vreme. Toată admirația și recunoștința pentru organizatorii simpozionului, în special bizantinologul Nicolae Gheorghiuță, sufletul acestei manifestări culturale. Sperăm ca Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, în colaborare cu Universitatea Națională de Muzică din București și cu Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, să poată organiza anul acesta un simpozion de bizantinologie muzicală dedicat Sfinților Martiri Brâncoveni și Anului Tainei Spovedaniei și al Euharistiei.

în colecții transilvănene din secolele XIX-XXI, în vol. cit., pp. 421-441.

¹ Dicționar de muzică bisericească românească, Editura Basilica, București, 2013, p. 277.

² Pr. Nicu Moldoveanu, De la prima carte de psaltichie românească la (1713) la Dicționarul de muzică bisericească românească (2013), în vol. Simpozionul internațional de muzicologie bizantină – 300 de ani de românire (1713-2013), Editura Universității Naționale de Muzică București, 2013, p. 319.

³ Ibidem.

⁴ Elena Chircev, Psaltichia rumânească și două semnături: Filothei Jipa și Sebastian Barbu-Bucur, în vol. Simpozionul internațional..., op. cit., p. 94.

⁵ Costin Moisil, Un veac de singurătate. Românierea cântărilor în vechea notație, în op. cit., pp. 307-316.

⁶ Ibidem, p. 316.

⁷ Pr. Vasile Grăjdian, Ipostaze ale românirii în cântarea bisericească de tradiție bizantină din Transilvania. Troparul Învierii – glas I, în vol. cit., pp. 206-225; Pr. Vasile Stanciu, Aspecte ale românirii cântărilor bisericești

Cuvânt la Acatistul Bunei-Vestiri

Arhim. Dumitru Cobzaru

âteva amănunte în legătură cu slujba sau rânduiala acatistului.

În primul rând, acatist înseamnă „a sta în picioare”. Este foarte important să cunoaștem că poziția corectă de rugăciune în biserică, publică, dar și la rugăciunea noastră particulară, este în picioare; iar slujba acatistului se și numește așa: „a sta în picioare”.

Acatistul Bunei-Vestiri este prototipul tuturor acatistelor pe care le cunoaște Biserica noastră. Este primul acatist care a apărut în istoria Bisericii și care se păstrează, până astăzi, în cărțile de cult, în Ceaslov și în Triod. În săptămâna a cincea a Postului Mare cântăm slujba Acatistului Bunei-Vestiri din Triod, atunci când se face denia de vineri. Se pare că ea a fost alcătuită de Sfântul Roman Melodul.

De asemenea, este important să cunoaștem că acest acatist a avut un rol important în ce privește destinul Constantinopolului. În 7 august 626, când cetatea Constantinopolului era asediată de persi și de avari, lipsind împăratul Heraclie, Patriarhul Serghie i-a adunat pe toți credincioșii, a scos lemnul Sfintei Cruci, icoana nefăcută a Mântuitorului și veșmântul Maicii Domnului și a pornit în procesiune pe străzile cetății, astfel încât i-a încurajat pe cetățeni și a reușit să-i îndepărteze pe cei ce doreau să distrugă cetatea. În noaptea aceea, datorită victoriei purtate, toți credincioșii au participat la slujba acatistului, în Biserica Maicii Domnului din Vlaherne și au cântat slujba acatistului stând în picioare toată noaptea, mulțumind lui Dumnezeu pentru izbânda miraculoasă, împăratul fiind plecat cu cei mai buni ostași într-o expediție militară în Orient. Deci, au reușit cu ajutorul lui Dumnezeu să îndepărteze pe cei ce vroiau să cotopească cetatea Constantinopolului.

Din punct de vedere duhovnicesc, ne învață părintele Macarios Simonopetrul că slujba acatistului trebuie să o rostim mai ales atunci când suntem asediați, fiecare în parte, de păcate, de patimi. Este foarte folositoare slujba acatistului în ce ne privește, mai ales atunci când suntem în ispită, în păcat sau în patimi, considerând că ea ajută ca asediul diavolului să fie îndepărtat. Maica Domnului este în stare să facă acest lucru!..!

Pe de altă parte, trebuie să reținem și următorul aspect: atunci, în 626, când cetatea Constantinopolului era asediată și împăratul lipsea, dimpreună cu cei mai buni ostași, Patriarhul a fost cel care a mobilizat pe toți cetățenii cetății și a reușit, cu ajutorul lui Dumnezeu și al Maicii Domnului, să-i îndepărteze pe cei ce vroiau să cotopească cetatea. Această caracteristică, a rămas în profilul genetic al grecilor. Statul elen nu este laic, este un stat ortodox, iar vidul legislativ, sincopel din conducerea țării și neputința celor care conduc destinele țării, întotdeauna sunt asumate de Biserică și gestionate responsabil de mitropoliți. Biserica greacă are un arhiepiscop, care este întâistătorul sau primatul Bisericii, iar ceilalți episcopi sunt mitropoliți, fiecare cu mitropolia sau eparhia lui. Până astăzi, episcopii, respectiv mitropoliți, au cuvântul cel mai greu de spus în ce privește destinul societății elene, nu numai al Bisericii. Conjugate, puterea seculară și cea a Bisericii, pot reuși să ducă la limanul mântuirii un popor, dar și să îl ajute în devenirea lui socială, care este, de asemenea, important. Dacă vom citi atent cartea Apocalipsei, vom vedea că Dumnezeu ne judecă și în calitate de popor și de neam. Este foarte important să existe simbioză între puterea seculară și cea bisericească. Altfel, dacă există dezbinare între puterea seculară și puterea bisericească, riscăm nu numai aședierea, ci pieirea. Exemplul la îndemână este momentul 626, august, 7, al cetății Constantinopolului. Atunci când puterea seculară și cea bisericească nu au mai fost în armonie, Constantinopolul și Imperiul Bizantin au căzut, rămânând doar memoria lui până astăzi, iar puterea bisericească, respectiv Patriarhia Ecumenică și Patriarhul din Constantinopol sunt cele mai asuprite identități sociale și bisericești din Turcia. Creștinii sunt prizonieri până astăzi în Turcia, iar patriarhul trăiește sub teroarea fricii, pentru că au fost multe atentate la viața lui.

Așadar, referindu-ne la viața duhovnicească, atunci când suntem asediați de ispite, de păcate și de patimi, trebuie neapărat să o chemăm pe Maica Domnului în ajutor prin slujba imnului acatist. Iar în ce privește țara și neamul nostru, tot pe Maica Domnului să o chemăm în ajutor, ca să-i unească pe oameni sub o singură ocârmuire, cea a lui Dumnezeu. Așa să fie!

Buna Vestire

Pr. Valer Bel

oi, creștinii, serbăm în fiecare an la 25 martie cea zi fericită, plină de binecuvântare dumnezeiască și bucurie duhovnicească pentru întreg neamul omenesc, în care îngerul Gavriil a venit la Fecioara Maria și i-a adus vestea cea mare și binefăcătoare că va aduce în lume și va purta în brațe pe însuși Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii.

Vestirea nașterii lui Iisus, ca și cea a lui Ioan Botezătorul este prezentată după modelul vestirilor și chemărilor vechi-testamentare ale marilor conducători ai poporului ales: Isaac (Fac. 17, 16-20), Moise (Ieș.3, 10-12), Ghedeon (Jud. 6, 11-24), Samson (Jud. 13), Ioan Botezătorul (Lc. 1, 5-25). Vestirea nașterii lui Iisus este așezată în acest șir de vestiri dar le depășește pe toate. Mamele eroilor din istoria mântuirii amintiți erau femei credincioase dar erau sterpe. Dumnezeu le-a binecuvântat însă și au născut fii pe care i-au zămislit împreună cu bărbații lor. Fecioara Maria le depășește pe toate, căci ea este mamă și fecioară în același timp. Omenește este imposibil aceasta, „la Dumnezeu însă toate sunt cu putință” (Mt. 19, 26; Lc.1, 37). Vestirea nașterii lui Iisus și a chemării Fecioarei Maria de a fi mama lui Mesia atinge punctul culminant atunci când îngerul anunță viitorul pruncului făgăduit (Lc.1, 32-35; cf. Isaia 7, 14; Mt.1, 21-23). Iisus este zămislit în pântecul mamei Sale de Duhul Sfânt (Mt.1, 18-20; Lc.1,35), El este Fiul lui Dumnezeu, Mesia a cărui împărăție nu va avea sfârșit (Lc.1, 32-33).

Nicicând nu a răsunat pe pământ o veste atât de bună ca aceasta și nimeni dintre fiii oamenilor nu a fost preamărit ca Fecioara Maria ! O, cât de minunată și plină de taină este această veste bună, pe care noi o întâmpinăm cu cântarea: „Binevestește pământule bucurie mare, lăudați ceruri mărirea lui Dumnezeu!” . Este vestea prin care se descoperă lumii taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută că Fiul lui Dumnezeu însuși Se sălășluiește în pântecul Fecioarei și astfel Fiul lui Dumnezeu Se face Fiul Omului, Fratele și Mântuitorul nostru.

Imnele sărbătorii evidențiază mai întâi mirarea îngerului, la auzirea acestei taine minunate: „Trimis a fost din cer Gavriil Arhanghelul să binevestească Fecioarei zămislirea. Și venind în Nazaret cugeta întru sine, de minune spăimântându-se: Cum Cel ce este necuprins, întru cele de sus, din Fecioara va să Se nască? Cel ce are scaun cerul și așternut picioarelor pământul în pântecul de Fecioară încapă. Spre Care cei cu câte șase aripi și cei cu ochi mulți a privi nu pot. Acela numai prin cuvânt a Se întrupa dintr-însa a binevoit! Al lui Dumnezeu este cuvântul acesta. Deci, pentru ce stau și nu grăiesc Fecioarei: Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine! Bucură-te curată Fecioară! Bucură-te mireasă care nu știi de mire! Bucură-te Maica Vieții! Binecuvântat este rodul pântecelui tău” (Mărire..., Și acum..., la Doamne strigat-am...). Apoi subliniază bucuria întregului univers creat și chenoza Fiului lui Dumnezeu, Care din iubire milostivă de oameni Se face om întrupându-Se din Fecioara: „Să se veselească cerurile și să se bucure pământul! Că Cel împreună veșnic cu Tatăl și împreună fără de început, și împreună pe scaun șezător, îndurare și milă plină de iubire de oameni arătând, după bunăvoința și sfatul părintesc S-a coborât spre deșertare și S-a sălășluit în pântecul fecioresc, mai înainte curățit de Duhul. O, minune! Dumnezeu printre oameni, Cel neîncăput, în

pântec; Cel fără de ani, sub ani! Și lucru minunat este că zămislirea a fost fără de sămânță și deșertarea de negrăit și taina cât de mare! Căci Dumnezeu Se deșartă, Se întrupează și Se zidește, iar îngerul grăiește zămislirea Fecioarei: Bucură-te, ceea ce ești plină de har! Domnul este cu tine, Cel ce are mare milă” (Mărire..., la Litie).

În imnele sărbătorii este exprimat și scopul întrupării Fiului, Care vine în planul nostru de existență, asumându-și condiția noastră omenească, în întregimea ei, pe care o experiază în forma ei maximală, necamuflată, în tot întunericul îndepărtării de Dumnezeu, dând, prin aceasta, întrupării caracterul total și ireversibil, pentru a ne elibera din păcat, din stricăciune și din moarte și a ne face fii ai lui Dumnezeu după har. „Taina cea din veac se descoperă astăzi și Fiul lui Dumnezeu, Fiu al Omului Se face, ca părtaș fiind la ceea ce este mai rău, să mă împărțasească pe mine de ceea ce este mai bun. Amăgit a fost odinioară Adam și dorind să fie Dumnezeu, nu a fost. Iar Dumnezeu Se face om, ca pe Adam să-l facă Dumnezeu. Să se veselească făptura și să salte firea, că Arhanghelul stă cu frică înaintea Fecioarei și-i aduce veste de bucurie, împotriva întristării. Cel ce Te-ai întrupat din milostivirea milei,

Dumnezeul nostru, mărirea Ție” (Mărire..., Și acum..., la Laude).

La auzirea bunei vestiri, Fecioara Maria, neînțelegând taina cea neînțeleasă de minte, se tulbură și se uimește, dar nu se împotrivesc: „Gavriil, din cer, a strigat către cea cinstită: Bucură-te, că vei zămislî în pântec pe Dumnezeul cel mai înainte de veci, Care, prin cuvânt, a alcătuit marginile. Pentru care Maria a răspuns: Fără bărbat sunt eu și cum voi naște Fiu? Naștere fără sămânță cine a văzut? Și tâlcuindu-i acestea, îngerul a zis către Născătoarea de Dumnezeu și Fecioara: Duhul Sfânt va veni peste tine și puterea Celui preainalt te va umbri” (Sedelna, glas 4). Atunci ea s-a pus cu toată ființa ei preacurată la dispoziția lui Dumnezeu zicând: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!” (Lc. 1, 38). Și în clipa în care Fecioara Maria rostește acest „fie”, dându-și acordul, căci mântuirea nu se realizează fără participarea omului, taina cea mare se înfăptuiește. Firea dumnezeiască se unește cu firea omenească în unica Persoană a Fiului lui Dumnezeu, Care „Se pogorâre aplecând cerurile, adică smerindu-Se fără să smerească înălțimea Lui cea nesmerită, Se pogorâre spre robii Lui

Bunavestire. Uși împărătești din sec. XVII, Mănăstirea Sfântul Pavel, Muntlee Athos

printr-o coborâre de negrăit și de necuprins. Căci aceasta înseamnă pogorârea. Și fiind Dumnezeu desăvârșit, Se face om desăvârșit și săvârșește cea mai mare noutate din toate noutățile, singurul lucru nou sub soare, prin care se arată puterea lui Dumnezeu. Căci ce poate fi mai mare decât ca Dumnezeu să Se facă om? Și Cuvântul S-a făcut fără schimbare trup din Duhul Sfânt și din Fecioara Maria, Prea Sfânta Pururea Fecioară Născătoare de Dumnezeu. Și singur iubitor de oameni Se face Mijlocitor între om și Dumnezeu și rămâne supus Tatălui prin luarea firii noastre, vindecând neascultarea noastră și făcându-Se pildă de ascultare, în afară de care nu este cu putință să dobândim mântuirea” (Sfântul Ioan Damaschin, Tratat despre întruparea Cuvântului).

Astfel începe taina cea mare a mântuirii în Hristos. Biserica dreptmăritoare cântă de aceea cu bucurie și cu mulțumire, lăudând pe Dumnezeu și pe Născătoarea de Dumnezeu: „Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu fiul Fecioarei Se face, și Gavriil harul îl binevestește. Pentru aceasta și noi, împreună cu dânsul, Născătoarei de Dumnezeu să-i strigăm: Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine.” (Troparul Bunei Vestiri). Buna Vestire luminează de atunci, peste veacuri, viața omenirii și viața noastră. Acum știm că «Hristos este viața noastră» și că «viața noastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu» (Col. 3, 3-4).

La Aniversarea a 70 de ani de la nașterea Profesorului Universitar Dr. Mircea Muthu

Pr. Matei Popovici

M-am simțit onorat ca persoană modestă, lipsită de înalte competențe, să fiu invitat la aniversarea a 70 de ani de viață a distinsului profesor Mircea Muthu, om al cărții și cetății universitare; un deosebit eseist, critic, dascăl, traducător și istoric literar; o prezență remarcabilă care se încadrează în peisajul cultural, ca unul dintre acele spirite rare ce dau anvergura creației și demnității unui popor. Domnia sa nu este numai un reper literar și spiritual, ci o personalitate de înaltă ținută etică și intelectuală.

Înzestrat de Bunul Dumnezeu cu multe daruri și valențe deosebite, intelectualul de robustețe, rigurozitate și de mare suprafață, specialist în materia pe care o predă studenților, el e conștient de faptul că originalitatea este conduita de valoare ce trebuie să vibreze continuu în conștiința sa. Personal cred, că prietenului nostru i se potrivesc cuvintele pe care filosoful Ioan Petrovici le-a rostit odinioară la comemorarea lui Hegel: „O gândire masivă și sistematică, atât de sistematică, încât nu-i rămâne nicio idee izolată și răzleață. În toate domeniile, ideile sale erau inserate în pânza unui sistem unitar, și aceasta place mai ales.”¹

Într-unul dintre interviurile pe care le-a dat Profesorul Mircea Muthu, consemnat în cartea Domniei sale intitulată Ochiul lui Osiris, spunea: „Niciodată nu mi-am putut imagina că voi urca treptele acestea în calitate, prima dată, de decan, apoi în aceea de prorector (...) având un sentiment de permanentă admirație și recunoștință față de marii maeștri ai învățământului universitar clujean.”² Această confesiune ne relevă un ingredient fundamental ce dă savoare și conținut adevăratului succes spre care duce drumul sinuos al consacrării: realismul modestiei, adică, acea conștiința hristică ce dezvoltă din când în când, cu înțelepciune, adevărul despre sine. Nu poți să te autodepășești dacă nu zidești în interioritatea motivațiilor tale, doar folosindu-te de cărămizile adevărului și mortarul unei munci istovitoare. De aici izvorăsc responsabilitatea etică și relevanța evaluării estetice a scrisului D-lui Profesor, dimensiuni care îl fac pe Liviu Petrescu să observe: „cărțile lui Mircea Muthu constituie una dintre cele mai temeinice și mai serioase lucrări de sinteză balcanologică din câte avem”, iar pe marea doamnă a criticii literare românești Zoe Dumitrescu-Bușulenga, să dea o adevărată sentință istorico-literară, referindu-se la opera eminentului nostru clujean: „o contribuție de seamă la efortul global de circumscriere a fenomenului românesc în cadrul culturilor din sud-estul Europei.” Constantin Cubleșan vede și el în scrierile lui Mircea Muthu o proiecție sintetică, ce redă „specificul spiritualității românești din perspectiva noilor interpretări balcanologice.”³

Pentru spiritualitatea ortodoxă și eferescenta cultură bizantin-balcanică, observația plină de adevăr restaurator, al unui alt mare senior al vieții literare clujene și românești: Dl. Aurel Sasu, vine ca o revelație de dincolo de particularitatea trupului efemer al cuvintelor, dar și de undeva de dincoacele unui occidonto-centrism arogant, narcisic și imperial, reșezând după merit operele și ideile cu adevărat valoroase pe panoplia istoriografiei literare. „Bibliografia lui Mircea Muthu – scrie Aurel Sasu – reprezintă ultimul mare gest polemic merit să ne scoată, printr-un discurs identitar coerent, de sub ceea ce E. Cioran numea, pe nedrept, blestemul spiritului bizantin.”⁴

Să fie oare prea mult dacă zicem că identitatea culturală a Europei s-a născut în sud-estul european, adică în estul lumii mediteraneene? Civilizația grecilor e leagănul Europei de astăzi, iar cultura lor (pentru care romanii au construit drumuri) e însăși ADN-ul din care e țesută structura ființială a europeanului – matricea lui intelectuală, preluată inclusiv și exclusiv de toate populațiile migratoare venite din Asia. Mai mult, spiritul bizantin este un arhetip ontologic creat și modelat de teologia dogmatică și spiritualitatea creștin-ortodoxă în arealul duhovnicesc al Biserii-

cilor Răsăritene. Scitul dobrogean Ioan Casian a construit Occidentului, pe teritoriul Franței, primele mănăstiri, iar grecul Vasilius al Capadochiei i-a învățat prin Benedict de Nursia ce trebuie să facă în ele, întemeind și primele spitale europene. Splendoarea lumii bizantine cu toate păcatele ei omenești, dar și nenumărații ei sfinți, imposibil de egalat pentru oricare alt posibil arhetip al idealului uman, va rămâne mereu un subiect necunoscut pentru cei care în mod funciar nu înțeleg ce a vrut să spună Mântuitorul prin cuvintele: „Împărăția mea nu este din lumea aceasta.”⁵ Și totuși istoria precum și vitalitatea inepuizabilă a Ortodoxiei demonstrează că bizantinii iubesc lumea aceasta, nedorind-o acum, ci în Eshaton – restaurată și curățită. Singura „republică” pământeană care a întrupat aceste cuvinte testamentare în faptă, a fost, este și va rămâne Muntele Athos. Din păcate însă, pentru lup, plânsul și țipătul de copil al mielului pe jumătate sfărțec, nu e mai mult decât sunetul plecticos, prin care ultima zbatere a slăbiciunii îl obosește inutil.

Reafirmarea făcută cu instrumentarul de necontestat al probelor documentare prin care se exprimă Mircea Muthu – acest spirit științific merit să facă ordine axiologică în lumea literelor înalt cuvântătoare, pe tărâmurile istorico-literare nu lipsite de nisipuri mișcătoare, este o reparație firească și profund justificată adusă importanței de necontestat a Levantului - o adevărată mină de aur a tradițiilor culturale europene. Marele savant român Mircea Eliade spunea la sfârșitul prodigioasei sale vieți, într-un interviu acordat lui Paul Barbă Neagră, că Europa trebuie să se reîntoarcă spre țările din răsăritul ei, inclusiv spre Balcani, spre a-și revitalizeza resursele sale spirituale. Acest lucru e cu atât mai meritoriu astăzi, într-o lume zdruncinată de apocaliptica răsturnare a valorilor - ce produce nu naște - o societate tot mai debilă intelectual și mai rău alienată moral, tot mai ahtiată după facilitatea hedonistă a stupefiantelor de televiziune, a romanelor „low cost” și a trivialelor gazete de scandal. Din nefericire, contemporaneitatea este adesea ilu-

zionată de bazarul fără sfârșit al șirurilor de învălmășire necritică, delir fantasmagoric și confuzionare valorică ce amestecă până la discreția tiranică a hazardului, adevărata valoare literară, cu ieftina și ultra-cosmetizată impostură, promovată submisiv, subversiv, și subliminal în urbea tot mai obosită și mai bulversată de viclenia mediatică care duce la cancerizarea – sau mai rău - la demonizarea dan-browniană a librăriilor. Este vorba despre comercializarea subculturală a scrisului prin înlocuirea sfințelor cărți ale integrității spiritului creativ uman cu prostituția non și anti-axiologică a literelor, menite să gâdile prostia, promiscuitatea și lenea intelectuală, care iată, izbește astăzi, mai mult ca oricând, cu pumnul ei nefiresc de pârș și de mare, în tot mai vulgara și mai joasa masă a democrației. Anticipând profetic riscurile induse de chimicalizarea succesului și insinuarea unei relativizări letale în scara valorilor, Constantin Brâncuși notează: „Oamenii văd lumea, ca pe o piramidă fatală; și se înghesuiesc înlăuntru, pentru a ajunge cât mai sus, înspre vârful ei; - drept pentru care se și sfășie între ei și sunt cu totul nefericiți (- nemulțumiți)... Pe când, dimpotrivă, dacă ar crește și s-ar împlini în mod firesc, - dacă s-ar dezvolta ca spicul de grâu pe câmpie, fiecare ar fi ceea ce trebuie să fie, sau ar putea fi...”⁶

A deține cumpăna dreptei măsuri a tuturor lucrurilor și a urma imperturbabil indicația adevăratei busole, nu este la îndemâna oricui. În istoria literaturii sunt mulți aceia care pleacă cu surle și trâmbițe din portul lansării publicistice, în aclamația vulgului profan și amator de atmosfere sărbătorești, dar puțini mai rămân aceia care știu după o vreme, că faimoasa corabie demarată în viteză cu toate vecele umflate de vântul urarelor, nu rezistă greului drumului și probei timpului, ajungând după câteva itinerarii biete epave, care mai degrabă-i încurcă pe alții. „Toți marii scriitori, spune Ioan Petrovici, care rezistă scurgerii timpului și care sunt sărbătoriți nu numai de elita vremii lor, ci și de o serie de elite care se succed în decursul timpului, ajung să pătrundă până la urmă în conștiința maselor, care rostesc numele lor cu respect, chiar dacă nu le-au citit operele sau nu au reușit să le înțeleagă.”⁷ Un astfel de autor și o astfel de operă avem, aici de față, spre bucuria inimilor și delectarea minții noastre, ca zălog etern, că adevărul și frumusețea vor salva mereu și generațiile și lumea.

⁵ Ioan 16:36.

⁶ Constantin Brâncuși, apud Constantin Zărnescu, Aforismele lui Brâncuși, Editura RFT & Editura Zamolxis, Cluj-Napoca, 1994, p. 159.

⁷ Ioan Petrovici, Op. cit., p. 157.

Carnetul de conștiință

Mircea Gelu Buta

La începutul lunii ianuarie 1927, în cadrul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, este prezentat un proiect de reorganizare a învățământului teologic de către o comisie compusă din: Î.P.S. Mitropolit Pimen al Moldovei, P.S. Episcop Vartolomeu, P.S. Arhiereu Andrei Magier-Crișanul, pr. Valeriu Iordăchescu, diac. C. V. Dănău și prof. univ. Nae Ionescu.

Principiile care au stat la baza acestei reforme au fost următoarele: școlile pentru învățământul teologic erau împărțite în: Facultăți de Teologie, Academii Teologice și Seminarii de vocație. Facultățile de Teologie funcționau în cadrul Universității, conferind titlul de licențiați și doctori în teologie. Pe lângă fiecare Universitate urma să se înființeze câte o Facultate de Teologie, Biserica urmând să înființeze și un Institut de Înalte Studii Teologice Ortodoxe.

Se preconiza ca Academii Teologice să devină institute superioare în care „știința teologică sistematică se îmbină cu practica teologică”. În Academii urmau să fie primiți absolvenții a 8 clase secundare cu bacalaureat și cei cu diplomă echivalentă cu bacalaureatul, precum și absolvenții a patru cursuri de la Seminariile de vocație.

Învățământul în Academii dura patru ani și conferea titlul de licențiat în teologie. Ele pregăteau profesori de științe teologice pentru Seminariile de vocație, profesori de religie pentru școlile secundare și parohii. În fiecare Eparhie urma să se înființeze câte o Academie. Licențiații Academiiilor puteau să se înscrie pentru doctorat la Facultățile de Teologie.

Seminariile de vocație erau institute în care erau primiți absolvenții cu patru clase secundare (pregimnaziu). Ele pregăteau preoți pentru parohiile rurale. Învățământul în Seminarii dura șase ani, din care patru ani învățământ teoretic și doi ani de practică. Elevii Seminarului de vocație, care doreau să-și completeze studiile la Academie sau Facultate, puteau trece în aceste institute după absolvirea a patru clase.

În școlile teologice erau predate următoarele materii de specialitate: teologia istorică, teologia exegetică, teologia sistematică și teologia practică, apologetica, îndrumări misionare și citirea Sf. Scripturi. Materiile laice erau: româna, franceza, germana sau engleza (facultativ), ebraica, latina, greaca, slava (facultativ), științele, filozofia, chimia, științele naturii, științele agricole, matematica, istoria, geografia, dreptul public, filozofia cu ramurile ei, muzica bisericească și vocală, istoria artelor, arta bisericească, educația fizică, igiena și medicina populară.

La Academii, materiile teologice enumerate mai sus erau predate în aceeași extensie ca în Facultățile de Teologie. Materiile laice, în primii patru ani ai Seminarului de vocație, erau identice materiilor din cursul liceal superior, iar cursurile din ultimii doi ani ai Seminarului erau similare cu cele de filozofie, sociologie, pedagogie drept etc., de la Academii Teologice.

În acest proiect, un capitol special a fost rezervat educației religioase, care trebuia să fie sufletul învățământului teologic. Erau precizate o serie de mijloace care ținteau o cât mai bună pregătire sufletească a elevilor, în vederea carierei pe care urmau să o îmbrățișeze. Se preciza că elevii și studenții teologi vor fi interni, iar învățământ teologic din țară se va centraliza sub o singură direcție a învățământului teologic, pusă sub autoritatea Sfântului Sinod.²

Ca o addendă la proiectul de reorganizare a învățământului teologic ortodox din România din anul 1927, prof. univ. Nae Ionescu va susține de la tribuna ziarului „Cuvântul” pledoaria introducerii „Carnetului de conștiință” în învățământul seminaristic. Este vorba de un caiet în care viitorul preot și/sau teolog „își înseamnă, de obicei, zilnic faptele pe care le trăiește și care sunt de natură a preciza grafic conștiinței sale. El este disciplinat prin aceasta la un examen al său propriu de fiecare moment și chiar la o cunoaștere precisă și o mai bună stăpânire a sa. Dispozițiile care prevăd introducerea amintitului carnet adaugă obligația pentru elevul seminarist de a prezenta la cerere însemnările sale duhovnicescilor școlii”³. (continuare în pagina 10)

¹ „Proiectul reorganizării învățământului teologic”, în Revista Renașterea, anul V, nr. 2, Cluj, 9 ianuarie 1927, p. 7.

² Ibidem.

³ „Carnetul de conștiință”, în Revista Renașterea, anul V, nr. 4, Cluj, 23

Sfântul Botez – Taina intrării în Creștinism

- Cateheza a II-a -

Pr. Liviu Vidican Manci

Introducere

În cateheza precedentă am realizat o prezentare sintetică a noțiunii de taină, respectiv o enumerare a Sfințelor Taine. De asemenea, am putut observa că trei dintre acestea poartă numele de „taine de inițiere”, și anume Botezul, Mirungerea și Sfânta Euharistie. Importanța lor este majoră pentru mântuire, motiv pentru care în săptămânile ce urmează ne vom concentra asupra fiecăreia în parte.

Anunțarea Temei

În întâlnirea de astăzi vom vorbi despre Taina Sfântului Botez. Totul va gravita în jurul unor întrebări menite să ne lămurească eventualele nedumeriri cu privire la valoarea și simbolismul Botezului. Cine a instituit această taină? Unde se vorbește în Sfânta Scriptură despre Botez? Care era practica botezului în Biserica primară? Cine se botează și cine botează?

Tratarea Temei

Vom prezenta această cateheză, așa cum deja am anunțat, urmărind să dăm răspunsuri la întrebări pe care, probabil, mulți dintre creștini și le-au pus la un moment dat. Așadar:

Cine a instituit Sfânta Taină a Botezului și unde ni se vorbește despre ea?

Taina „intrării în creștinism”, a urmării lui Hristos, a începutului „vieții în Hristos” a fost instituită de Însuși Mântuitorul nostru. În pofida acestui fapt se cuvine să ne adresăm Sfintei Scripturi și să căutăm textul pe care Biserica Ortodoxă îl consideră a fi de instituire: „Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin (Matei 28, 19-20).

S-ar putea ca unii dintre cei care ascultă acest text să spună: „Bine! Bine! Dar Mântuitorul menționează doar botezați-le, nu și modul cum se vor boteza. De unde știm că trebuie să fim botezați cu apă?” Întrebarea este cât se poate de îndreptățită, însă, dacă vom căuta în Sfânta Scriptură, vom găsi un alt text care ne vorbește și despre materia pe care trebuie să o folosim. În convorbirea cu Nicodim, fariseul „creștin”, Mântuitorul subliniază: „Dacă nu se va naște cineva din apă și din duh, nu va intra în Împărăția cerurilor” (Ioan 3, 5). Aici ne este indicată așadar și materia. Tot aici ne este lămurită o altă posibilă dilemă, anume a diferenței dintre botezul lui Ioan și botezul creștin. Mântuitorul precizează apă și duh, iar, dacă ne vom întoarce la capitolul al doilea din aceeași Evanghelie, îl vom vedea pe Sfântul Ioan Botezătorul spunând „Eu vă botez cu apă; dar în mijlocul vostru se află Acela pe Care voi nu-L știți, Cel care vine după mine, Care înainte de mine a fost...” (Ioan 1, 26-27). Textul acesta se va lămuri mai bine dacă-l vom conjuga cu cel din Matei 3, 11 și Luca 3, 16 unde se aduce următoarea completare: „Acesta (adică Mântuitorul) vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc”. Iată foarte pe scurt diferența dintre cele două botezuri: al Sfântului Ioan cu apă spre pocăință, iar al Mântuitorului cu apă și cu Duh Sfânt spre intrare în Împărăția cerurilor, spre viața veșnică.

Văzând grija pe care o poartă autorii sfinți în a ne lămuri asupra importanței botezului, ar părea de prisos să ne punem alte întrebări. Cu toate acestea credem că merită, în continuarea celor expuse, să insistăm interogativ asupra însemnătății lui.

Ce valoare are botezul?

Vorbindu-le catehumenilor, adică celor care se pregăteau să fie botezați Sfântul Chiril al Ierusalimului spunea următoarele: „Mare lucru este botezul care vă stă înainte! Preț de răscumpărare pentru cei robiți, iertare păcatelor, moarte păcatului, renaștere sufletului, haină luminată, pecete sfântă care nu se poate strica, car către cer, desfătare a paradisiului, pricinuitoare al Împărăției, harismă a înfierii. Cu toate acestea, balaurul stă lângă cale și pânzește pe cei care trec. Vezi să nu te muște cu necredința!” (Sf. Chiril al Ierusalimului, Cateheze, p. 16). Din acest prețios citat putem etala câteva dintre caracteristicile Sfântului Botez, proprietăți care sunt vitale pentru fiecare dintre creștini:

- Preț de răscumpărare. Botezul are ca prim efect ștergerea păcatului strămoșesc, cumplitul păcat al neascultării care a alterat ființa umană și a deteriorat comuniunea dintre om și Dumnezeu.

- Moartea păcatului. Păcatul strămoșesc este șters pentru totdeauna, e omorât, nu mai constituie pentru om un capăt de

acuzare la Judecată.

- Renașterea sufletului. Odată botezat, omul primește puterile pe care Adam le-a pierdut. Devine puternic în lupta cu păcatul și poate să-l învingă, iar această biruință se va traduce prin mântuire. Sufletul este renăscut, este puternic și dornic de mântuire.

- Haină luminată. Metaforă superbă care ne duce cu mintea la nunta fiului de împărat (Matei 22, 1-14) și hainele de nuntă, curate, luminoase, apretate spiritual și pe care Dumnezeu le cere de la noi pentru a putea sta la masa invitaților. Această haină ne-o poate oferi doar Sfântul Botez, aspect subliniat în rânduiala tainei, când i se dă lumânarea aprinsă celui nou-botezat, „Dă-mi mie haină luminoasă Cel ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină, mult milostive Hristoase, Dumnezeul nostru!”

Iată, foarte pe scurt, doar câteva din beneficiile celui care se botează. Rămânem la acestea, însă nu minimizăm darul înfierii, atât de important, primit prin botez „Precum întru El ne-a și ales, înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără prihană înaintea Lui, mai înainte rânduindu-ne, în a Sa iubire, spre înfierea întru El, prin Iisus Hristos, după bună socotință a voii Sale, spre lauda slavei harului Său, cu care ne-a dăruit pe noi prin Fiul Său cel iubit” (Efeseni 1, 4-6).

Cum era practica botezului în Biserica primară, raportată la cea de astăzi?

Așa cum subliniază pr. Ene Braniște rânduiala Botezului de acum nu diferă foarte mult de cea din Biserica Primară. În primul rând, cei care doreau să se boteze, să intre în Creștinism, erau nevoiți să cunoască adevărurile de credință ale Bisericii Ortodoxe. Aceștia treceau printr-un stadiu de pregătire și printr-o examinare. Nu toți erau botezați, unii, insuficient pregătiți erau amânați pentru o dată viitoare. Cel care decidea botezul lor era episcopul, care-i „examina” cu precădere în miercurea săptămânii a patra din postul Paștilor. Doar după ce treceau acest examen, intrau în categoria catehumenilor. De ce atunci? Pentru că majoritatea candidaților erau botezați în noaptea de Înviere. Înainte de botez,

Baptisteriu din a doua jumătate a sec. X, aflat în prezent în Biserica Sfântul Bartolomeu din Liège, Belgia.

de obicei în Vinerea Patimilor erau exorcizați, se lepădau de satana și Îl mărturiseau pe Hristos.

Întâmpinarea copiilor aduși spre botez în fața ușilor bisericii subliniază faptul că ei încă nu sunt membri deplin al Bisericii. Aici se citește rugăciunea „În numele Tău, Doamne Dumnezeul adevărului...”, în urma căreia copilul este primit în rândul catehumenilor. După aceea, în pridvor, se citesc exorcismele, se fac lepădările și se depune mărturie de către nași pentru credința în Hristos. Toate acestea ne aduc aminte de vechea practică a botezului. În acest timp se înregistrează o seamă de gesturi și se rostesc rugăciuni și formule pe care vom încerca să le surprindem mai jos.

a) Dezbrăcarea de haine și încălțări

Pentru a arăta dorința de a se lepăda de „omul cel vechi” și a se îmbrăca în „omul nou”, copilului i se desface fașa, iar în cazul adulților aceștia rămân doar în cămașă. „Nu vă mințiți unul pe altul, fiindcă v-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui, și v-ați îmbrăcat cu cel nou, care se înnoiește, spre deplină cunoștință, după chipul Celui ce l-a zidit”, subliniază atât de frumos Apostolul Pavel (Col 3, 9-10).

b) suflarea asupra celui ce vine la botez

Suflarea de trei ori asupra pruncului amintește de momentul când omul a fost creat de Dumnezeu și când a „suflat asupra lui suflare de viață”. Acum, această suflare indică viața în duh la care este invitat cel nou botezat.

c) exorcismele

Acestea sunt rugăciuni foarte vechi, prin care preotul Îl roagă

pe Dumnezeu să izgonească de la cel care se botează toată puterea diavolului. Această practică se bazează pe alungarea duhurilor necurate de către Mântuitorul, atunci când îi vindeca pe îndrăciți.

d) lepădările

„- Te lepezi de satana ...? - Mă lepăd de satana!” Aceste cuvinte nu sunt altceva decât lepădările de puterile întunericului, ale celui care se botează. Aceste lepădări își ating apogeul prin rostirea de trei ori a Crezului, fiecare rostire fiind precedată de aceste formule. În mod normal, exorcizările se citesc cu fața spre apus, la fel și lepădările, iar cu fața spre răsărit, spre locul de unde va veni Hristos, „Răsăritul cel de sus”, se rostește Crezul și „uni-rea cu Hristos”: „- Te unești cu Hristos? - Mă unesc cu Hristos! - Și crezi Lui? - Cred Lui ca unui Împărat și Dumnezeu!”.

Botezul propriu-zis

Cine este botezat și cine botează?

Se botează tot cel care n-a fost botezat și care mărturisește liber și neconstrâns dorința de a se „uni cu Hristos”. Cel care botează este în general preotul sau episcopul, iar în cazuri excepționale diaconul sau orice creștin botez în numele Sfintei Treimi.

Care sunt cazurile excepționale? Accidentele, boala gravă și alte situații limită, care nu permit desfășurarea botezului în condiții normale. În aceste împrejurări, cel care botează rostește formula „Se botează robul lui Dumnezeu X, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”, de trei ori stropindu-l cu apă, iar în lipsa acesteia, spun unii sfinți părinți, presărând nisip, chiar pământ, peste cel în cauză. Dar acestea sunt excepții. În cazul în care cel botezat trăiește, botezul este continuat, obligatoriu, în sfânta biserică de către preot sau episcop. Acestea sunt indicații pe care ni le oferă Molitfelnicul și tratatele de liturgică.

Ungerea cu untdelemn

După exorcisme, lepădări și mărturisirea Crezului, preotul dă binecuvântarea pentru Botez. Înainte de a fi afundat în apă de trei ori, catehumenul este uns cu untdelemn, simbol al: preoției universale, după unii, după alții al uleiurilor cu care a fost uns trupul lui Hristos când a fost pus în mormânt, iar după alții, simbol al atleților ce luptau în arenele romane, întrucât și creștinii sunt considerați atleți ce luptă cu forțele întunericului care încearcă să-i răpună. Sunt și alte interpretări, dar ne rezumăm la acestea.

Afundarea în apă

Cristelnița este simbolul mormântului Domnului, dar și al apelor Iordanului. Copilul este afundat de trei ori în numele Sfintei Treimi. Fiecare afundare simbolizează moartea și șederea în mormânt a Domnului iar ridicarea din apă simbolizează Învierea la care toți creștinii sunt invitați.

Practica stropirii sau a turnării era întâlnită în vechime doar în cazul bolnavilor care nu se puteau ridica, și nicicum al celor sănătoși și purta numele de „botezul clinicilor”. În Transilvania, din cauza influenței catolice, se mai practică și botezul prin stropire însă nu este corect, nu este validat de Biserica Ortodoxă.

Asocierea

Sfântul Botez este asociat de Sfântul Ambrozie al Milanului cu apele potopului: „Primește și altă mărturie. Căzut era în stricăciune tot trupul, din pricina fărdelegilor. „Nu va rămâne Duhul Meu în oameni - zis-a Domnul - pentru că trupuri sunt” Fc 6, 3. Prin aceasta a arătat Dumnezeu că prin necurăția trupeză și prin pângărirea și mai grea, prin păcat, se pierde harul Duhului. Din care pricină, voind Dumnezeu să îndrepte ceea ce era stricat, a dat potopul și a poruncit dreptului Noe să se urce în corabie”. (Sf. Ambrozie al Milanului, Despre Sfintele Taine, p. 11).

Recapitularea

Iată foarte pe scurt taina Sfântului Botez, taina de inițiere în Creștinism fără care nimeni nu se poate mântui. Reținem mai ales că ea se face în numele Sfintei Treimi prin afundare.

Actualizarea

Spre botez avem datoriată să mergem cu „fică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste”. Aceste cuvinte ne sunt cunoscute, pot fi auzite la Sfânta Liturghie când suntem chemați să ne împărtășim cu Trupul și Sângele Domnului.

Când participăm la Sfântul Botez să ne concentrăm pe taină, pe harul ce se revărsa acolo, pe binecuvântările ce învăluie pruncul și nu pe momentul petrecerii; să ne rugăm pentru copilul ce va fi botezat și să-l încurajăm pe preot să săvârșească botezul așa cum îl cere Biserica, prin afundare, de trei ori, în numele Sfintei Treimi. Să nu punem omenescul înaintea dumnezeiescului, să nu ne temem că îi va fi prea frig, că va răci, că se va îneca. Nu! Acestea nu sunt gânduri de la Dumnezeu! Să fim creștini cu fapta, nu doar cu numele pentru că o astfel de credință ne va da șansa intrării în Împărăție. Amin!

În întâlnirea viitoare vom vorbi despre deosebirile dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Catolică și Protestantă, cu privire la Botez.

PELERINAJ în ȚARA SFÂNTĂ – ISRAEL

(3 aprilie – 10 aprilie 2014)

Zborurile vor fi efectuate din Cluj-Napoca

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, își propune să refacă prin acest pelerinaj în Israel geografia locului în care a predicat și învoțat Mântuitorul Hristos, ca un drum inițiativ pentru fiecare creștin, care se angajează în descoperirea rădăcinilor profunde ale credinței.

Prețul întregului pachet se ridică la valoarea de 595 Euro. Prețul include:

Bilete de avion Cluj-Napoca – Tel-Aviv și Tel-Aviv – Cluj-Napoca; Taxe de aeroport; Asistență în aeroport la sosire și plecare; Primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel; 7 nopți cazare la hotel de 4*: în Tiberias (2 nopți), Betlehem (5 nopți) – categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina, 8 zile demi-pensiune (mic dejun și cină bufet suedez);

Taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Betlehem, Grădina Ghețimani și taxi pentru Muntele Tabor și la Sfântul Sava); Autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului; **Bagaje: bagajul de cală (1 buc.) max. 32 kg/pers., bagajul de mână max. 10 kg/pers. (fără lichide, cosmetice, obiecte tăioase sau ascuțite), dimensiunea bagajului de mână nu trebuie să depășească 56x45x25 CM.**

Ghid evreu de naționalitate română în Israel.

Preot însoțitor pentru grup.

Prețul nu include:

Tips-uri (30 €) – (se achită în Israel); Asigurarea medicală de sănătate: 35 lei indiferent de vârstă

Acte necesare:

Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării din țară.

Calendarul Pelerinajului:

Ziua I: PREZENȚA pe Aeroportul Internațional Avram Iancu din Cluj-Napoca (OBLIGATORIU) JOI 3 aprilie 2014 la ora 15.20. Decolare JOI la ora 17.20 și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv ora 20.25. Ne îndreptăm spre Tiberias. Cazare și cină Hotel 4* în Tiberias.

Ziua II: Mic dejun. Deplasare la Cana – vizitarea bisericii ortodoxe-grecești unde a avut loc prima minune din Galileea: transformarea apei în vin. Nazaret, vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul Apropiat și a bisericii ortodoxe Sf. Gavriil cu izvorul Mariei. Continuăm cu Muntele Tabor. Vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la Față a Domnului Hristos. Deplasare la Muntele Fericirilor, vizitarea bisericii. Tabgha unde Iisus a săvârșit minunea înmulțirii pâinilor și a peștilor. Capernaum, oraș denumit și „Cetatea Domnului”, (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf. Petru). **Opțional și în funcție de timp vizită la Caprice-fabrica de aur și diamante.** Cazare și cină Hotel 4* în Tiberias.

Ziua III: Deplasare pe coasta Mediteranei la Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, al treilea oraș ca mărime din Israel, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vizitarea Mănăstirii Stela Maris (Steaua Mării), cu altarul deasupra peșterii Sfântului Prooroc Ilie Tezvitianul și apoi vom privi Templul Cultului Bahai, cu grădinile pe terase suspendate – sit Patrimoniu UNESCO, superioare grădinilor de la Versailles. Părăsim Haifa și ne îndreptăm spre Betleem. Cazare și cină Hotel 4* în Betleem.

Ziua IV: Mic dejun. Betlehem. Vizitarea bisericii ortodoxe și a peșterii unde s-a născut Domnul Hristos, apoi a bisericii romano-catolice Sf. Ecaterina și Grota Laptelui. Continuarea drumului în deșert cu microbuze arabe până la Mănăstirea Sf. Sava și

Mănăstirea Sf. Teodosie, Zidul Plângerii. Vizită la Biserica ortodoxă românească din Ierusalim. Cină și cazare în Bethlehem la Hotel 4*

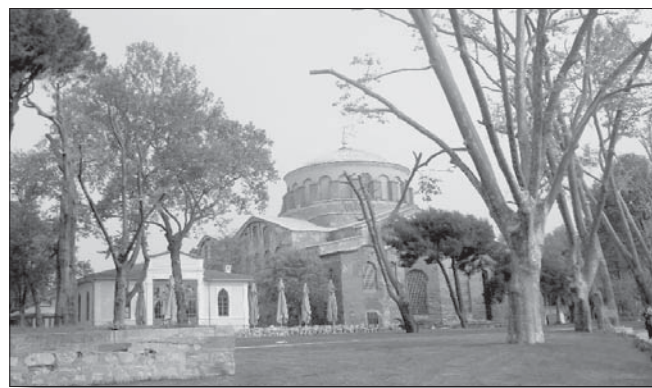
Ziua V: Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Măslinilor, pentru a vedea de sus panorama Ierusalimului și a Sfintei Cetăți. Vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a Bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Fleuit (Domnul a plâns), Biserica ortodoxă rusească Sf. Maria Magdalena cu închinare la moaștele Sfintei Ecaterina ducesa Rusiei și a Sfintei Varvara de Smolensk, Grădina Ghețimani cu Biserica Națiunilor, Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Ghețimani. Vom intra în Cetatea Sfântă prin Poarta Sf. Ștefan. Parcurgem pe jos Via Dolorosa (DRUMUL CRUCII) cu cele 14 locuri în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, închinare la Piatra Ungerii, intrare și închinare în MORMÂNTUL DOMNULUI HRISTOS, vizitarea tuturor paradiselor sfinte de lângă Sfântul Mormânt. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VI: Mic dejun. Vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina cea de taină, Mormântul marelui rege David. Vizită la mănăstirea ortodoxă SFÂNTA CRUCE (unde a crescut copacul din care s-a realizat Crucea Răstignirii Domnului Hristos). Continuăm drumul la Hozeva și vizităm Mănăstirea cu moaștele Sf. Ioan Iacob Românul de la Neamț. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VII: Mic dejun. Deplasare la Ierihon. Intrăm în orașul Ierihon, apoi urmează vizită la biserica ortodoxă-grecescă unde vom vedea dudul lui Zaheu, Biserica și căminul românesc de la Ierihon și privire asupra Mănăstirii de pe Muntele Quarantaniei. Coborâm la Râul Iordan, unde vom fi botezați simbolic cu apă din Iordan de către preotul grupului, vizităm Mănăstirea Sf. Gherasim de la Iordan. Trecem pe la Qumran (vechiul centru al Esenienilor), cu o scurtă oprire la magazinul de produse cosmetice de la Marea Moartă. Programul zilei se încheie cu intrare gratuită la strandul Chibutzului Kalia și baie în apa sărată a Mării Moarte dacă apa mării este la o temperatură potrivită pentru baie. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VIII: Mic dejun. Vizită la Ein Karem – patria Sf. Ioan Botezătorul – cel mai mare om născut de o femeie, vizitarea bisericii Sf. Ioan și a Fântâniei Fecioarei Maria. Deplasare la Lida, unde se află biserica și mormântul Sf. Mucenic Gheorghe. Continuăm drumul cu o deplasare la Tel Aviv (cu oprire la principalele obiective turistice), vizită în Iope la biserica ortodoxă Sf. Mihail. Deplasare spre aeroportul Ben Gurion, decolare de la Tel Aviv ora 21.15, aterizare Cluj-Napoca ora 00.20.

Pelerinaj la ISTANBUL, fosta capitală a Imperiului Bizantin (17-22 martie 2014)

Ziua I: Plecarea de la Cluj-Napoca (ora 10.00) pe următorul traseu: Alba Iulia – Giurgiu – Svilengrad – Edirne – Istanbul.

Ziua II: Pelerinajul nostru începe cu vizitarea celor mai reprezentative obiective din Istanbul: Biserica Sf. Sofia, Biserica Cisterne, Moscheea Albastră, Hipodrom, Coloana Million, Coloana Serpente, Fântâna Germană, Mănăstirea Chora (cazare și cină).

Ziua III: A treia zi continuăm vizitarea fostei capitale a Imperiului Bizantin cu biserica românească Sf. Paraschiva (ctitorie Constantin Brâncoveanu), zona imperială Vlaherne: Biserica Vlaherne, Palatul Vlaherne, Palatul lui Constatin Profirogenetul. După amiază, vom vizita Palatul Topkapi (Biserica Sf. Irene, Piața Yoli Kosku – locul martiriului Sf. Constantin Brâncoveanu). Seara, opțional, deplasare cu vaporul pe Bosfor. (cazare și cină).

Ziua IV: Continuăm pelerinajul nostru vizitând Patriarhia

Ecumenică, Mănăstirea Pantocrator, Apeductul lui Valens, Biserica Izvorul Tămăduirii, Poarta de Aur; după amiază – Marele Bazar (cazare și cină).

Ziua V: Dimineața. (10:00) – îmbarcare în autocar și plecare spre Cluj-Napoca.

Preț: 260 Euro*

Servicii incluse în preț:

- Transportul cu autocarul clasificat 3*
- 3 nopți cazare la hotel de 3*
- mic dejun și cină incluse;
- ghid și asistență religioasă

Nu sunt incluse în preț:

- taxele de intrare la obiectivele turistice și religioase
- Aproximativ 70 Euro
- programele opționale;
- asigurarea medicală 35 de lei indiferent de vârstă
- Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării din țară.

Trei capitale imperiale Budapesta – Praga – Viena (5-12 Aprilie 2014)

ZIUA I: Cluj-Napoca (ora 10.00) – Oradea – Borș. **Budapesta** – scurt tur panoramic al capitalei Ungariei după care se va vizita centrul istoric, Parlamentul, Podul cu Lanțuri. Cazare și cină;

ZIUA II: A doua zi în Budapesta vom vizita Catedrala Sf. Ștefan, Bastionul Pescarilor, Citadela și dealul Gellert, Biserica Sf. Mathias, Marea Sinagogă, Piața Eroilor cu Monumentul Mileniului. Opțional, croazieră pe Dunăre. Cazare și cină;

ZIUA III: Mic dejun. Excursie pe Valea Dunării, cu superbe orașe istorice: Visegrad (Castelul lui Matei Corvin) și Esztergom (Catedrala încoronării regilor Ungariei). Traseul continuă spre Bratislava. Scurtă vizită în capitala Slovaciei: Catedrala și poarta Sf. Martin, Piața Mare, faleză Dunării. Continuăm deplasarea spre Praga cu tranzitarea Slovaciei și Moraviei. Cazare și cină în Praga.

ZIUA IV: Mic dejun. Începem turul în **Praga** cu vizită la Castelul Hradcany, Podul Carol, Turnurile Mala Strana și Stare Mesto, Biserica Sf. Nicolae din Stare Mesto, Vechea Primărie, Ceasul astronomic, Biserica Fecioarei Maria din Tyn, Vechiul Cartier Evreiesc, Piața Vaclav. Seara – program liber. Cazare și cină în Praga;

ZIUA V: Mic dejun. Excursie la Pilsen, capitala berii în Cehia și Karlovy Vary – cea mai celebră stațiune din Cehia, cunoscută pentru izvoarele mineral-termale și hotelurile care au atras atât celebrități cât și aristocrația tuturor timpurilor. Cazare și cină în Praga.

ZIUA VI: Mic dejun. Continuăm deplasarea spre Austria. Sosire în **Viena**. Tur de oraș: Ringul și clădirile sale monumentale: Opera, Primăria, Teatrul Național, Opera, Universitatea și centrul vechi cu Domul Sf. Stefan. Cazare și cină

ZIUA VII: Mic dejun. Vizitarea palatului Schönbrunn și a grădinilor acestuia și a Palatul Hofburg (Muzeul Argintăriei și Muzeul Sisi). După-amiază, timp liber sau în parcul de distracții Prater. Cazare și cină

ZIUA VIII: Plecare spre Cluj-Napoca (13.00)

Preț: 390 Euro*

Servicii incluse:

- Transport cu autocar clasificat 3*
- 7 nopți cazare în hotel 3*
- Demipensiune (mic dejun + cină)
- Ghid pe tot parcursul excursiei

Nu sunt incluse în preț:

- asigurare medicală 35 de lei indiferent de vârstă
- intrările la obiectivele turistice aprox. 100 euro

Acte necesare:

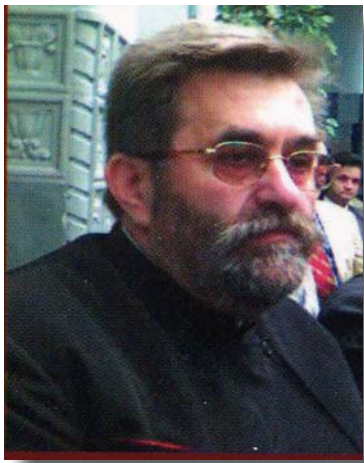
- carte de identitate sau pașaport

* preț valabil pentru un grup de minim 35 persoane

Înscrieri, detalii și informații suplimentare puteți obține la sediul **Centrului de Pelerinaje Renașterea**, din Piața Avram Iancu nr. 2., la **DI. Cristian Moldovan**. Tel: 0723-583822; 0264-431020; e-mail: pelerinaje@mitropolia-clujului.ro sau moldovandumitru@yahoo.com.

Preot dr. Pavel Vesa (1955-2013), un distins istoric al Bisericii străbune

Mircea Gheorghe Abrudan

Mi-aș fi dorit ca textul de față să însumeze mai degrabă câteva gânduri descriptive despre una din multele realizări bibliografice ale părintelui Vesa. Dumnezeu a rânduit însă altfel, deoarece în a doua zi de Crăciun a anului trecut l-a chemat la Sine pe robul Său Pavel preotul, unul dintre

cei mai prolifici și serioși istoriografi ai Bisericii noastre străbune de după decembrie 1989. Născut pe 23 aprilie 1955, în comuna Dieci din județul Arad, a studiat la școala din localitate, apoi la liceul teoretic din Gurahonț (1970-1974), și, între anii 1975-1979, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu. Adânc însetat de cunoașterea trecutului ecleziastic al românilor ardeleni și bănățeni și-a încununat formația academică prin programul studiilor doctorale de la Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, unde sub coordonarea reputatului profesor Nicolae Bocșan a obținut titlul de doctor în istorie în anul 2003, cu o teză axată pe istoricul Episcopiei Aradului, publicată în anul 2006 sub titlul *Episcopia Aradului. Istorie. Cultură. Mentalități (1706-1918)*, Ed. Presa Universitară Clujeană (740 p.). Lucrarea a devenit încă de la lansare, cum bine sesiza părintele Mircea Păcurariu în prefața acesteia, un model de monografie eparhială pentru toți cei care se vor apleca de acum înainte spre acest gen de cercetare istorică. Această contribuție bibliofilă masivă este structurată pe șapte capitole mari care oferă o panoramă tematică foarte generoasă și diversă asupra istoriei eparhiei Aradului plecând de la o retrospectivă istoriografică (*Istoriografia ecleziastică arădeană*); continuând cu o istorie instituțională (*Episcopia Aradului; Protopopiate, parohii, mănăstiri; una culturală (Clerul; Cultura clerului; Bisericile)*), și sfârșind cu o istorie a sentimentului și a practicii religioase (*Sensibilități religioase; Mentalități colective*). Bazată în principal pe un material arhivistic foarte bogat, completată cu o bibliografie exhaustivă, cercetarea părintelui Vesa dă dovadă nu numai de o aleasă erudiție, ci și de o viziune istoriografică modernă ceea ce i-a adus nu doar lauri, ci și o recunoaștere unilaterală din partea mediului științific. Alături de această remarcabilă lucrare, bibliografia părintelui Vesa mai însumează alte 14 titluri de autor unic și alte 5 de coautor, cele mai însemnate fiind următoarele: *Biserici de lemn de odinioară*, Ed. Gutenberg, Arad, 1997, 134 p.; *Din istoria comunei Dieci. Contribuții monografice*, Ed. Știrea, Arad, 1999, 220 p.; *Bisericile de mir arădene între tradiție și modernitate*, Ed. Mirador, Arad, 2000, 251 p.; *Incursiuni în istoriografia ecleziastică arădeană*, Ed. Gutenberg Univers, 2004, 208 p.; *Episcopia Aradului 1706-2006*, Ed. Gutenberg Univers, Arad, 2007, 360 p.; *Clerici cărturari arădeni de altădată*, Ed. Gutenberg Univers, Arad, 2008, 502 p.; *Eparhia Aradului în perioada Episcopului Aradului Gherasim Raț (1835-1850)*, Ed. Mirador, Arad, 2008, 364 p.; *Un bibliofil din Țara Zărandului: preotul Nicolae Butariu (1843-1890)*, Ed. Mirador, Arad, 2010, 120 p.; *Episcopia Aradului între 1786-1830, De la ultimul Episcop sârb la ultimul episcop român*, Ed. Arhiepiscopiei Aradului, 2010, 324 p.; *Protopop dr. Gheorghe Ciuhandu (1875-1947)*, Ed. Arhiepiscopiei Aradului, 2011, 635 p.; și *Învățămintul teologic de la Arad (1822-1948)*, Ed. Episcopiei Devei și Hunedoarei, 2013, 546 p. La fel ca și în cazul tezei de doctorat și în cuprinsul acestor volume regretatul părinte Vesa dă dovadă de aceeași seriozitate științifică, acribie academică, dorință de a "despuia", respectiv de a fructifica diferitele fonduri arhivistice parohiale, protopo-

pești, eparhiale și laice arădene și, de asemenea, de a epuiza sursele bibliografice existente dorind să ofere teologiei, istoriografiei și mediului cultural românesc, în general, o perspectivă cât mai complexă și completă asupra propriului trecut bisericesc. Or, tocmai datorită acestui mod de abordare a scrisului istoric, părintele Vesa a fost unul dintre membrii de frunte ai colectivului Institutului de Istorie Ecleziastică a Universității Babeș-Bolyai, fiind astfel recunoscut și în mediul academic al istoricilor laici, care l-au apreciat, consultat, lecturat și citat în operele lor, persoana sa devenind o prezență permanentă și impozantă la diferitele simpozioane și conferințe naționale organizate în diverse centre universitare și eparhiale din țară și de peste hotare.

Pe plan pastoral-misionar părintele a dat dovadă de același zel și hărnicie care i-au caracterizat activitatea de cercetare. Hirotonit preot pe seama parohiei Lalașinț, jud. Arad, în anul 1979, unde a păstorit timp de zece ani, a fost transferat în slujirea de preot paroh în Dezna pentru un an de zile, iar între anii 1991-1995, a slujit în satul natal Dieci. Precum mărturisea adeseori celor apropiați, în aceste localități s-a preocupat în mod deosebit de fișarea bibliotecilor, aranjarea arhivelor parohiale și conservarea bunurilor istorice ale bisericilor, fiind profund convins că în acestea rezidă o parte însemnată din memoria comunităților respective, și astfel a unui patrimoniu pe care mai ales preoții sunt dator să-l recunoască, ocroti și conserva pentru posteritate. Numit preot duhovnic la Spitalul clinic Județean din Arad, începând cu 1 august 1995, părintele Vesa s-a îngrijit nu numai de suferința trupească și sufletească a celor ce căutau acolo vindecarea sau alinarea durerilor, ci s-a străduit să tămăduiască și suferința uitării în care fusese împinsă una din bisericile istorice de lemn din părțile Aradului. Sprijinit în acțiunea sa de Cornelia Bodea (1916-2010), membru titular al Academiei Române, pe care a stimat-o în chip deosebit, părintele Vesa a reușit să translateze în curtea Spitalului Județean arădean biserica monument istoric Sf. Cuv. Paraschiva, datând din anul 1724, a satului Groșeni din protopopiatul Sebiș, retărnosită în anul 2001 după finalizarea lucrărilor de restaurare și conservare a picturii interioare. Mai ales prin această acțiune remarcabilă de salvare a acestei bisericuțe, o mică perlă din salba de monumente istorice ale moștenirii noastre culturale, într-o perioadă când mare parte din sacerdoțiu și laicatul au fost cuprinși parcă de o frenezie a construirii de noi lăcașuri de cult cât mai spațioase și moderne – necesare de altfel, însă adesea încărcate de kitsch – jertfind în acest sens nu numai avutul obștesc, ci, din nefericire, și patrimoniul nostru secular – reprezentativ și cu adevărat veritabil românesc – uitând astfel de datoria pe care toți o avem nu numai față de părinții și strămoșii noștri, ci mai ales față de copiii și nepoții noștri. Prin această faptură meritorie, părintele Vesa a reușit să lase, așadar, în urma sa nu numai o serie de contribuții istoriografice remarcabile, care îmbogățesc patrimoniul bibliografic al instituțiilor de profil, ci a făcut și un mare serviciu societății civile arădene aducând în mijlocul peisagistic urban inima arhitecturală, socială și obștească a fiecărei comunități românești: biserica. Dragostea sa față de istoria Bisericii și a Neamului ni se descoperă în chip plener, părintele Vesa devenind astfel un model de sacerdot cărturar și edilitar care poate fi luat ca exemplu pentru slujitorii altarelor.

Din nefericire nu mă număr printre cei care l-au cunoscut foarte bine și pot spune că i-au fost într-adevăr apropiați, mentori sau ucenici. Însă, cu toate acestea, din puținele întâlniri și discuții pe care le-am avut cu dânsul am putut să descopăr, dincolo de fața bisericească impozantă mai ales prin ținuta clericală șaguniană și anvergura culturală, o persoană agreabilă, caldă și binevoitoare, de o mare generozitate și disponibilitate umană, care și-a purtat crucea suferinței cu multă demnitate. Plecat poate prea devreme dintre noi, sub loviturile unei boli necruțătoare care l-a măcinat treptat în ultimii ani, într-o vreme când încă mai avea multe de spus în domeniul istoriei bisericești, iar proiectele de cercetare nu-i lipseau, părintele dr. Pavel Vesa s-a mutat în cereștile locașuri, unde, probabil, slujește liturghia cosmică alături de toți ierarhii și preoții de odinioară, ale căror chipuri și fapte s-a străduit să le readucă în fața contemporanilor împlinind astfel porunca „Apostolului Neamurilor” de a ne aduce aminte de mai marii noștri care ne-au vestit nouă Evanghelia, de a le cerceta viața și a le urma credința.

Pr. Iosif Cadar (1943-2014)

Pr. Gheorghe Dragoș Braica

In al 71-lea an de viață, 41 de preoție și 16 ani de tratament cu dializă de trei ori pe săptămână, în 29 ianuarie a.c. părintele Iosif Cadar a plecat dintre cei dragi: soție, fiice, gineri și nepot.

S-a născut pe meleagurile bistrițene, în localitatea Vița, la 22 mai 1943. Urmează clasele gimnaziale la Beclean, iar liceul seral "Petru Maior" la

Gherla (1963-1967), timp în care a lucrat ca muncitor necalificat în construcții pentru a-și câștiga existența și continua școala.

Doi ani mai târziu se înscrie la Institutul Teologic de grad Universitar de la Sibiu, promoția 1973, devenind licențiat cu teza "Viața bisericească a satelor din nord-estul Transilvaniei".

În anul în care termină Teologia se căsătorește cu Maria Budan și este hirotonit preot pentru credincioșii ortodocși din parohia Urmeniș, Protopopiatul Bistrița.

În Urmeniș reușește să construiască clopotnița, casa parohială cu anexele și să refacă biserica, depășind greutățile pe care le-a întâmpinat din partea autorităților de atunci. În dorința de a finaliza cele trei proiecte cât mai repede s-a implicat nu numai afectiv, ci și efectiv, prin efortul fizic pe care l-a depus.

Pe plan pastoral reușește pe lângă slujbele și predicile susținute să mobilizeze copiii din parohie, iar Liliana -Paula - fiica mijlocie atunci elevă - actualmente lector universitar la Academia de Muzică "Gheorghe Dima" și dirijorul corului de la biserica "Înălțarea Domnului" din Cluj-Napoca, să formeze corul parohiei care va da răspunsurile la Sfânta Liturghie.

Transferat la Cojocna (1995-2000), sub supravegherea lui s-a construit casa parohială, s-a sfințit locul și s-a pus piatra de temelie la noua biserică ce se va edifica ulterior sub conducerea și supravegherea succesului său.

Deși a avut o viață grea, cu sănătatea tot mai șubredă, cu fiecare an ce se adăuga pe răbojul vieții sale, a căutat să-și desfășoare activitatea cu același zel și cu umorul sănătos care nu l-a părăsit.

Ca și la Urmeniș și la Cojocna, fiica Liliana-Paula, susținută de părintele Iosif a înființat corul mixt al bisericii care va înfrumuseța desfășurarea Sfintei Liturghii.

Ca preot misionar - din anul 2000 - la cele două Centre de plasament "Buchețelul" și "Prichindelul", pe lângă activitatea depusă aici, în duminici și sărbătorile religioase de peste an a servit la mai multe biserici din Cluj-Napoca, realizând puncte de legătură atât cu preoții de aici, cât și cu credincioșii acestor locașuri. În anul 2012 a fost pensionat, s-a retras la casa sa ducându-și viața în luptă cu boala până în 29 ianuarie.

În pedagogia Sa, Dumnezeu are raționamentele Sale pe care noi oamenii nu întotdeauna le percepem și nici nu le sesizăm. Părintele Iosif nu s-a bucurat de o sănătate fizică care să-i permită o realizare profesională pe măsura potențialului său intelectual și nici de un confort material ce l-ar fi îndreptățit. Dar, Dumnezeu a aplicat legea compensației față de fiicele sale, ajutându-le să se realizeze profesional, cea mare ajungând medic în Germania, cea mijlocie lector la Academia de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca și cea mică profesoară de muzică în Germania.

Slujba înmormântării a fost oficiată în data de 1 februarie de un sobor de preoți avându-l în frunte pe Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei în biserica "Intrarea în Biserică" din cartierul Cordoș.

În cuvântul său, Înaltul Ierarh a scos în evidență datoriile pe care le are slujitorul altarului față de enoriașii săi, de a transmite învățătura divină, iar enoriașii de a-l asculta și a o împlini (I Petru 5: 1 și următoarele).

Așezat în cimitirul clujean al Bisericii din cartierul cu același nume, părintele Iosif își doarme somnul de veci așteptând sunetul trâmbiței îngerului deșteptării și judecata cu bunăvoință a lui Hristos.

Dumnezeu să-l odihnească și să-l așeze în Câmpiile Elizee, în sânurile lui Avraam, unde nu este nici durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit!

**PS EPISCOPUL
VASILE SOMEȘANUL**

Februarie 2014

2 Februarie: Împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, slujește Sfânta Liturghie la Catedrala mitropolitană și slujește la parastasul pentru vrednicul de pomenire episcopul Nicolae Ivan și Mitropolitul Bartolomeu.

5 Februarie: Rugăciune în Paraclisul „Sfântul Nectarie” de la Centrul de Îngrijiri Paliative.

7 Februarie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica voievodală din Vad, prot. Dej.

8 Februarie: Oficiază în Paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi” slujba botezului pruncului Tudor Cristian. În cimitirul Militar din Cluj-Napoca oficiază slujba înmormântării credincioasei Lucreția Bondar

9 Februarie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica din parohia Ciosa, prot. Bistrița și oficiază parastasul pentru credinciosul Dumitru Suci.

16 Februarie: Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei al Ardealului asistă la Sfânta Liturghie în paraclisul „Sfântul Mitropolit Andrei Șaguna” din Mănăstirea „Sfântul Apostol Andrei” din Stațiunea balneară Bazna, Prot. Mediaș.

22 Februarie: În parohia Agriș, prot. Turda oficiază în sobor de preoți botezul pruncului Casian Andrei Varga.

23 Februarie: Slujește Sfânta Liturghie în parohia Buru, prot. Turda.

25 Februarie: Îl însoțește pe Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei la Cantina Socială „Sfânta Filoftea” și la Centrul de zi „Sfântul Simeon” din Mun. Bistrița.

28 Februarie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica Mănăstirii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Parva Rebra.

29 Februarie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” de la Parva și hirotonește întru diacon pe licențiatul în Teologie Dorin Ionel Pargea. Oficează slujba Privegherii.

(continuare din pagina 6)

Așteptându-se ca împotriva acestei dispoziții să se ridice voci care să protesteze și să arate „că regimul e inchișitorial și că el poate duce la nesinceritate desăvârșită” sau că „un control exercitat asupra vieții intime s-ar putea să fie o jignire asupra personalității elevului, care nu va întârzia să se sustragă acestui control vexatoriu, mințind, transformând carnetul de conștiință dintr-o bi- nefacere într-o calamitate”⁴, Nae Ionescu atenționează: „Să nu ne grăbim cu plângerile! Cercetarea de către duhovnic a vieții intime a elevului nu este în niciun fel o inovație. Ea se exercită și astăzi în forma spovedaniei. Unii susțin că pătrunderea duhovnicului în cele mai intime cute sufletești ale elevului este o indiscreție și o siluire a personalității sale. O diminuare a mândriei și siguranței lui individuale. Se poate să fie așa, dar oricât de paradoxal ar suna răspunsul urechilor noastre de «oameni liberi», e bine să fie așa. Biserica și disciplina ei nu cunosc și nu vor să cunoască «personalități» de invenție individualistă. Orice creștin și deci cu atât mai mult orice preot trebuie să-și înceapă viața maturității cu un act de abdicare. El încetează a trăi pentru el; trăiește numai pentru Dumnezeu; încetează de-a însemna ceva prin el; însemnează ceva prin harul lui Dumnezeu. Asta înseamnă disciplină creatoare!

Examenul acesta de conștiință ființează de mult în Institutul Teologic din Apus. Nu cunoaștem amănuntele acestei inovații, dar avem impresia că ar fi un lucru folositor în educația viitorilor preoți”⁵.

⁴ ianuarie 1927, pp. 5-6.

⁵ Ibidem.

Metamorfoză și spiritualitate în opera lui Constantin Brâncuși

Laura Turcan

metamorfoză interioară în viața lui Brâncuși are loc în anul 1907, când părăsește sculptura de tip academic, faza rodiniană, încercând să reinvie motive plastice aproape uitate. Sculptorul a simțit probabil nevoia „de-a imprima acestei sculpturi occidentale, pe care o învățase cu atâta osârdie, la București și la Paris, «sufletul de viață pe care îl pierduse». Și nu orice viață, efemeră, ci una eternă... reînnoind totodată legătura pierdută cu transcendența, cu Dumnezeu din arta veche simbolică, cum era și cea a strămoșilor lui”.

O devenire epectatică, având caracteristicile unei metamorfoze continue, poate fi observată în evoluția ulterioară a sculptorului. Ea se reflectă mai ales în acele teme plastice care revin obsesiv, serii care se dezvoltă cu trecerea timpului, unde fiecare operă este o treaptă spre un stadiu superior. În acest

sens am putea aminti lucrările Măiastra și Coloana fără sfârșit, deși există și altele exemple relevante. (Critica românească supradimensională „specificul național” din opera sa, dar această limită interpretativă este depășită, începând cu anul 1934, de Petru Comarnescu. El consideră opera marelui sculptor ca având nu doar valoare românească, ci și universală, și vorbește despre o confluență între național și universal.)

Sinteză a tuturor operelor brâncușiene, Coloana infinitului este locul de întâlnire dintre pământ și cer, fiind asemănată în concepțiile multor critici cu arborele vieții, cel care străbate cele trei zone: cea subpământeană, cea a pământului și cea celestă. De asemenea este comparată cu stâlpii funerari și cu cei de la pridvoarele caselor țărănești, cu arborele cosmic, cu axis mundi, reprezentând un îndemn la înălțare și transcenderea acestei lumi. Rombul –leitmotiv al coloanei – este și el un simbol arhaic care reprezintă viața și moartea. Brâncuși îl preia și îi dă un nou sens, revalorizându-l. În iconografia medievală, un corespondent al Coloanei infinitului ar fi Scara Sfântului Ioan Scărarul sau Scara cerului, reprezentată pe

fațada de sud a mănăstirii Sucevița.

Tema Coloanei a cunoscut mai multe stadii pe parcursul unui drum lung de 25 de ani. Între anii 1918-1920, sculptorul reușește să realizeze cinci variante ale temei. Prima versiune, mai simplă, formată din trei romboide, se dezvoltă în variante mai complexe, formate din câte șase și nouă romboide. Ultima variantă a Coloanei, cea de la Târgu-Jiu, are cea mai mare înălțime, fiecare modul având 1,80 m. Putem observa aici, ca de altfel în întreaga sa operă o amplificare a ideii, o devenire o încercare a sculptorului de a se apropia de perfecțiune. Coloana brâncușiană pare a fi marcată, dacă e să ne referim la această devenire și ascensiune spre infinit, de teoria epectazei, pe care Sfântul Grigore de Nyssa o dezvoltă, susținând o cunoaștere ce nu va avea sfârșit, dată fiind infinitatea lui Dumnezeu și dragostea Lui.

Măiastra este o altă operă-serie sugerând țâșnirea spre cer, fiind inspirată din basmele românești. Ea apare într-o primă ipostază în anul 1909, trece prin Măiestrele din 1912, apoi în 1915, Brâncuși sculptează Pasărea, pentru ca, în 1920, să realizeze Pasărea de aur. Dar apogeul acestei serii este cel ale Păsării în spațiu, sculptate

în bronz și marmură între anii 1923 și 1941. În total sunt cunoscute pe această temă 27 de lucrări ale lui Brâncuși, răspândite atât în Europa, cât și în India și S.U.A. Sculptorul a înaintat în cazul temei de la Păsările uriașe, greoaie, pline de materialitate, încărcate de apăsarea pământului, la Pasărea de aur, legată încă de povara gliei, dar cu anumite elemente care sugerează zborul. La Pasărea în spațiu se realizează acel salt, acea verticalitate și țâșnire spre înălțimi. Se poate deci observa o devenire, o tendință spre desăvârșire a sculptorului, prin acea esențializare și dematerializare ce se observă în cazul ultimei lucrări din seria amintită.

O altă caracteristică a operei lui Brâncuși este luminozitatea și puritatea formelor. Sculptorul afirmă în aforismele sale: „În sculptura mea, am suprimat umbrele”, iar V.G. Paleolog numește opera lui „o sculptură a luminii”. În lucrările lui Muza adormită, Noul născut, Începutul lumii, în Negresa blondă, dar și în Pasăre în spațiu, putem sesiza acea lumină care-i inundă opera și care „a avut un rol mai important decât acela de a anima și de a da expresie plastică luminând [...] Reflectând lumea care le înconjoară, [...] au început să iradieze

o lumină ce nu le venea din afară, ci se revărsa din însăși ființa lor”. Această lumină pare a se transmite de dincolo de forma sculpturală, sugerează lumina necreată despre care vorbește Sf. Grigore Palama, lumină taborică din Schimbarea la Față a Mântuitorului.

Bucuria este o altă însușire a operei brâncușiene. Însuși sculptorul, care „sfida ideea de comentariu” asupra operelor lui, afirma: „nu căutați forme obscure și mistere. Vă ofer bucurie curată”. Privitorul simte la întâlnirea cu lucrările sculptorului o familiaritate, o seninătate și o caldă bucurie, datorate folosirii simbolurilor universale, cosmice.

Toate aceste trăsături – seninătatea, devenirea, luminozitatea, bucuria – dovedesc apartenența lui Brâncuși la „spiritualitatea sud-est-europeană”, la „matricea spirituală răsăriteană”, la un „spațiu matrice mioritic”, reușind prin opera sa, în mod paradoxal, o adâncire a noastră, a tuturor, în cele mai profunde zone sufletești și în același timp, o propulsare a sufletului spre înălțimi celeste.

ÎPS ARHIEPISCOPUL ȘI MITROPOLITUL ANDREI

Februarie 2014

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziane”, pentru postul de radio „Re-nașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

În fiecare **sâmbătă**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

1 februarie: În biserica „Sfântul Ioan Gură de Aur” din cartierul clujean Mănăștur (paroh: Pr. Marian Bogdan), săvârșește slujba Parastasului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez pentru Filip Matei, fiul părintelui de slujire caritativă Ovidiu Gavrea. Rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica din Cordoș, săvârșește slujba înmormântării preotului Iosif Cadar. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În incinta Muzeului Mitropoliei de la demisolul Catedralei, participă la momentul „In Memoriam – Mitropolitul Bartolomeu”. Rostește un cuvânt evocator.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

2 februarie: Împreună cu PS Vasile Someșanul, săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește cuvântul de învățătură.

Oficiază slujba Parastasului pentru vredniciei de pomenire Episcopul Nicolae Ivan și Mitropolitul Bartolomeu Anania.

Slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză în Catedrala Mitropolitană.

3 februarie: Prezidează comisia de evaluare a candidaților pentru postul de preot paroh la parohiile Batin (protopopiatul Dej), Nimigea de Sus (protopopiatul Năsăud), Posmuș (protopopiatul Bistrița) și Țentea (protopopiatul Beclean).

În biserica „Schimbarea la Față” participă la o întâlnire cu preoții slujitori, consiliul parohial și maestrul Ivan Rupnik, pictorul bisericii, în vederea finalizării lucrărilor.

4 februarie: Face o vizită la sediul protopopiatului Beclean. Se întâlnește cu domnul Nicolae Moldovan, primarul orașului.

Face o vizită în biserica parohiei Beclean I (paroh: Pr. Vasile Cherhaț).

Săvârșește slujba de binecuvântare a casei parohiale din localitatea Ciceu Poieni (paroh: Pr. Mihai Foarai). Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

5 februarie: La sediul Uniunii Scriitorilor din Cluj-Napoca, participă la conferința din seria Scriitorul în cetate, „Mircea Popa: Clujul – exerciții de memorie culturală”, în cadrul căreia au fost lansate și ultimele volume apărute ale autorului.

Slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură în Catedrala Mitropolitană.

6 februarie: La sediul protopopiatului Bistrița, se întâlnește cu preoții parohi de pe raza municipiului. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Unitatea Militară din Bistrița, participă la manifestările organizate cu prilejul împlinirii a 95 de ani de la înființare. Săvârșește slujba de sfințire a Drapelului de Luptă și rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit

de PC Pr. Nicolae Călugăr, preotul garnizoanei din Cluj-Napoca.

7 februarie: Participă la examenul de ocupare a câtorva funcții didactice în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură în Catedrala Mitropolitană.

8 februarie: În biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Câmpia Turzii, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Iulia Maria Lojigan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

9 februarie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Dej (parohi: Prot. Teofil Herineanu și Gavril Chirilă). Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Cornel Gheorghe Copean. Acordă părintelui protopop Teofil Herineanu, distincția „Crucea Transilvană pentru preoți”, iar domnului Costan Morar, primarul localității, distincția „Crucea Transilvană pentru mireni”. Este însoțit de PC Pr. Ioan Chirilă, Președintele Senatului Universității „Babeș Bolyai”.

Slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză în Catedrala Mitropolitană.

10 februarie (Sfântul Mucenic Haralambie): Săvârșește o slujbă de binecuvântare a lucrărilor de renovare a bisericii și Sfânta Liturghie în parohia Sebiș, protopopiatul Bistrița. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot pe diaconul Cornel Gheorghe Copean, pe seama parohiei Nimigea de Sus (protopopiatul Năsăud) și diacon pe tânărul Marin Menuț Lărgean. Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Liviu Ciprian

Slujba Parastasului pentru Mitropolitul Bartolomeu Anania și Episcopul Nicolae Ivan, la demisolul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, după Sfânta Liturghie duminicală din 2 februarie 2014.

Frățilă. Este însoțit de domnul Cristian Moldovan, directorul Centrului de Pelerinaje „Renașterea”.

La Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Țara Năsăudului, participă la deschiderea cursurilor de duhovnicie pentru o serie de preoți din județul Bistrița-Năsăud. Rostește o rugăciune și un cuvânt de binecuvântare.

11 februarie: Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca.

12 februarie: În Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhal, participă la ședința festivă a Adunării Naționale Bisericești.

13 februarie: În Sala Sinodală, din Reședința Patriarhală, participă la ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

14 februarie: Acordă un interviu postului Radio Cluj.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

15 februarie: În sala de ședințe a Hotelului Metropolis din Bistrița, prezidează întâlnirea cu doamnele preotese din județul Bistrița-Năsăud. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită la Spitalul de Urologie din Cluj-Napo-

ca.

Asistă la Vecernie și slujește la Litie în Catedrala Mitropolitană.

16 februarie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Valea Drăganului (paroh: Pr. Valentin Abrudan), protopopiatul Huedin. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește preot pe diaconul Marin Menuț Lărgean, pe seama parohiei Posmuș, protopopiatul Bistrița și diacon pe tânărul Adrian Ioan Bolog. Oficiază slujba de binecuvântare a casei parohiale. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

17 februarie: Participă la examenul de licență, proba scrisă, sesiunea februarie 2014, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În capela din cimitirul din Apahida, oficiază slujba înmormântării pentru credinciosul Vasile Budișan. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Mănăstirea Nicula, participă la deschiderea cursurilor de duhovnicie pentru o serie de preoți din județul Cluj. Rostește o rugăciune și un cuvânt de binecuvântare.

18 februarie: Participă la examenul de licență, proba orală, sesiunea februarie 2014, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința Permanenței Consiliului Eparhial împreună cu PC Părinți Protopopi din Eparhie.

În Aula „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, participă la ședința de bilanț a C.A.R.-ului.

19 februarie: În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Năsăud (paroh: Pr. Florin Rusu), săvârșește slujba de înmormântare a părintelui Dumitru Tomi. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și PC Pr. Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

20 februarie: Participă la susținerea examenului pentru ocuparea unui post de Lector Universitar la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, de către părintele Adrian Podaru.

21 februarie: Participă la susținerea examenului pentru ocuparea unui post de Asistent Universitar în cadrul Facultății de Teologie a domnului Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 februarie: Săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotonește preot pe diaconul Adrian Ioan Bolog, pe seama parohiei Batin (protopopiatul Dej), și diacon pe tânărul Paul Mihai Drența.

În sala de ședințe din Reședința Mitropolitană, prezidează întâlnirea cu reprezentanții A.T.C.O. (Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși) din fiecare protopopiat al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În localitatea Gilău, protopopiatul Cluj I, săvârșește o slujbă de pomenire la căpătâiul credincioasei Letiția Salanța. Rostește un cuvânt de mângâiere.

23 februarie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica din Sânmărghita, protopopiatul Dej. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește preot pe diaconul Paul Mihai Drența, pe seama parohiei Țentea (protopopiatul Beclean). Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Dorin Cheția. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză în Catedrala Mitropolitană.

În cadrul Balului Operei, participă la concertul extraordinar, susținut de maestrul Nicolae Voiculeț, în memoria Mariei Tănase. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

➤ **24 februarie:** Face o vizită la Campusul Teologic „Nicolae Ivan”.

Îi vizitează pe elevii de la Colegiul Teologic de pe strada Avram Iancu. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

25 februarie: Împreună cu PS Vasile Someșanul, participă la inaugurarea Cantinei Sociale „Sfânta Filoftea” și a Centrului de zi pentru vârstnici „Sfântul și Dreptul Simeon” din Bistrița. Oficiază o slujbă de binecuvântare și rostește un cuvânt duhovnicesc. Hiroteseste sachelar pe preotul de slujire caritativă Ioan Pintican. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Împreună cu domnul Mircea Gelu Buta, directorul Spitalului Județean Bistrița-Năsăud, face o vizită pe șantierul bisericii din incinta Spitalului de Oncologie din Bistrița.

Face o vizită în parohia Vișoara II, protopopiatul Bistrița, în vederea stabilirii terenului unde urmează a fi construită o nouă biserică.

26 februarie: Primește la reședință pe ÎPS Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului.

În aula mare din noul sediu al Facultății de Teologie, participă la lansarea cărții „Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Transilvania”, alcătuită de Prof. Nicolae Stoicescu. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

27 februarie: Participă la manifestările prilejuate de împlinirea a 142 de ani de la nașterea lui Alexandru Vaida-Voievod, în incinta școlii ce-i poartă numele. Săvârșește slujba Parastasului și rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită în parohiile Stolna și Finișel (protopopiatul Cluj I). Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PC Pr. Ioan Jeler, protopop de Cluj I.

În sala de ședințe a hotelului „Mariflor” din Gherla, participă la întâlnirea cu preoții și primarii de pe raza protopopiatului.

28 februarie: Prezidează comisia de evaluare a candidaților pentru ocuparea postului de preot paroh al parohiei Cămpenești, protopopiatul Cluj I.

Hiroteseste duhovnici pe preoții Paul Nemeti (parohia Jichișu de Sus), Adrian Ioan Bolog (parohia Posmuș) și Paul Mihai Drența (parohia Țentea).

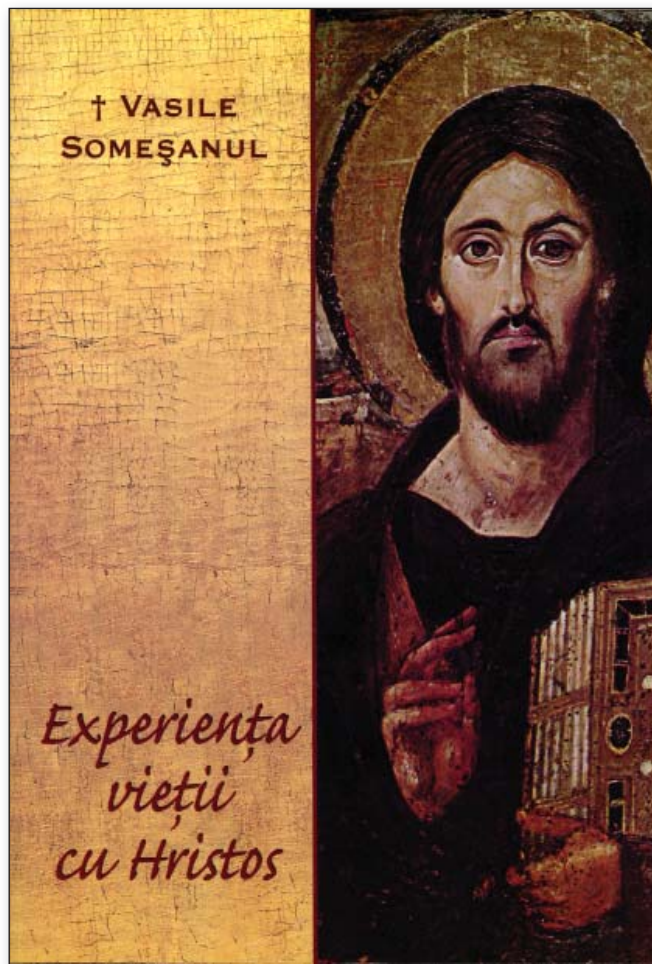
Slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură în Catedrala Mitropolitană.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Om din carte

Pr. Iustin Tira

📖 Lectura unei cărți îți deschide întotdeauna fereastra casei sufletului autorului și poți observa ușor cele dinlăuntru casei. Acest adevăr este confirmat de volumul recent apărut, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI, în Editura Renașterea intitulat: „*Experiența vieții cu Hristos*” a Preasfințitului Episcop vicar Vasile Someșanul.

Cele șazeci și cinci de cuvinte de învățătură, rostite în diverse împrejurări (Sfinte Liturghii, vecernii, întâlniri cu tinerii etc.) în cei cincisprezece ani de slujire arhierescă, selectate pentru volum, sunt de fapt tot atâtea mărturisiri de credință în valoarea vieții trăită cu

Hristos și pentru Hristos. Cei ce-l cunosc mai îndeaproape pe vlădicul Vasile știu că toți cei 65 de ani de viață, pe care i-a împlinit de curând, au fost oferiți cu generozitate și bucurie slujirii Domnului Hristos și oamenilor, așa cum o confirmă cu îndreptățire Chiriarhul nostru, Mitropolitul ANDREI, în prefața cărții.

Cuvântul de învățătură oricât de savant ar fi el întocmit și rostit, are forță de convingere și pătrunde în mintea și conștiința ascultătorului doar în măsura în care el, cuvântul, este și o mărturisire de credință nu numai o comunicare, o transmitere a unor cunoștințe sau a unei învățături de credință. Evanghelia a avut ecou în sufletul, mintea și viața oamenilor nu numai pentru că era Cuvântul lui Dumnezeu ci și pentru că era mărturisirea de credință a Apostolilor, a propovăduitorilor care și-au pecetluit mărturisirea prin moarte mucenicească pentru Hristos și pentru Evanghelie. Predicile din acest volum au această calitate: ele sunt mărturisirea de credință în viața creștină trăită cu Hristos și pentru Hristos iar mărturisirea este pecetluită prin viața și faptele mărturisitorului.

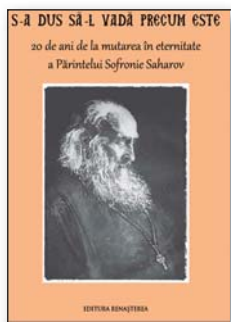
Credința luminată și încălzită de iubire și viața mărturisitoare de credință a Preasfințitului Vasile sunt cele care au adus în Biserică multe suflete, din toate segmentele societății românești, de la oameni simpli la universitari și academicieni. Au fost câștigați pentru Hristos prin iubire și credință în Hristos pentru că în sufletul părintelui Vasile au găsit întotdeauna fereastra larg deschisă și luminată.

Cunoscându-i modestia și smerenia vlădicului Vasile, cred că se cuvine un cuvânt de mulțumire și apreciere și celor care l-au convins să accepte și care au trudit la alcătuirea și tipărirea acestui volum omagial: părintele arhimandrit Dumitru Cobzaru, părintele Călin Ficior, doamna Dr. Cosmina Timocea Mocanu și părintele profesor Daniel Mocanu, editorul cărții. Volumul este rodul dragostei fiilor pentru părintele duhovnicesc. Condițiile grafice de excepție le datorăm ostenitorilor Editurii Renașterea. Tuturor felicitări și mulțumiri.

Citind cartea, cei ce-l cunosc pe Preasfințitul Vasile, clerici și mireni, vor constata încă o dată că ceea ce învață pe alții să facă este ceea ce sfinția sa face de o viață întreagă, dându-se lui Hristos și semenilor, adică vor regăsi omul și în carte, iar cei ce nu-l cunosc și vor citi cartea, vor descoperi în predici și în exemplul personal care se desprinde din ele, un arhieru al lui Hristos dăruit oamenilor, adică vor cunoaște omul din carte. Acestea sunt rațiunile pentru care o recomandăm cu căldură ca pe o lectură ziditoare de suflet.

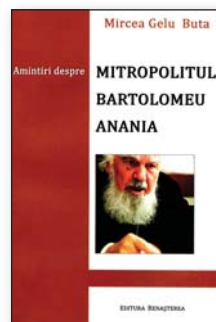
EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

AUTOR: Arhim. Ioachim Strogilos
SFÂNTUL PARTENIE DIN CHIOS (1815-1883)
96 pag., format: 135x200 mm
Preț: 8.00 Lei

S-A DUS SĂ-L VADĂ PRECUM ESTE
20 de ani de la mutarea în eternitate
a părintelui Sofronie Saharov
471 pag., format: 135x200 mm
Preț 30 LEI.

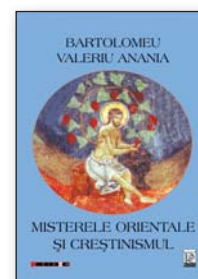
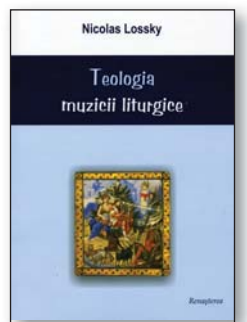

AUTOR: Mircea Gelu Buta,
AMINTIRI DESPRE
MITROPOLITUL BARTOLOMEU
ANANIA, 113 pag., format
135x202 mm.
Preț 7 LEI.

AUTOR: John A. McGuckin,
SF. GRIGORIE DE NAZIANZ,
618 pag., format 145x210 mm.
Preț 25 LEI.

AUTOR: Nicolas Lossky,
TEOLOGIA MUZICII LITURGICE,
92 pag., format 148x210 mm.
Preț 12 LEI.

AUTOR: Bartolomeu Anania,
MISTERELE ORIENTALE
ȘI CREȘTINISMUL
212 pag., format 135x200 mm.
Preț 25 LEI.
(Carte distribuită de Editura Eikon)

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Conf. dr. Radu Preda,
Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Pr. Ioan Bizău, Elena Chircev, Doina Curticăpeanu, Cezar Login,
Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu, Alexandru Nemoianu,
Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Cuvinte de folos și sfaturi duhovnicești

Tatiana Onilov

In cadrul serilor duhovnicești organizate de Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România (ASCOR), filiala Cluj-Napoca, invitați de seamă au pus în discuție subiecte actuale, teme duhovnicești pentru care mulți dintre tineri încă mai așteaptă răspunsuri și direcționări bune.

Dragostea care acoperă mulțime de păcate - întâlnire cu ÎPS Serafim Joantă

Despre dragostea care acoperă mulțime de păcate și despre necesitatea de a descoperi dragostea care sălășluiește în fiecare om a vorbit cu mult tâlc Înaltpreasfințitul (ÎPS) Serafim Joantă, Mitropolitul Europei Centrale și de Nord în cadrul unei asemenea întâlniri. Ca de fiecare dată, mult așteptatul ierarh, a adus numeroase exemple și situații din experiența personală pentru a elucida subiectul.

Pentru a dobândi dragostea și pentru a o descoperi în inimă, fiecare persoană trebuie să tindă să devină un om al rugăciunii neîncetate, un om duhovnicesc preocupat de curățarea duhului și de adâncirea în sine însuși pentru a vedea care este lucrarea din interior. Potrivit arhierului, acest exercițiu este atât de necesar, pentru că omul, de multe ori, nu știe că înlăuntrul său, în străfundul inimii sale, se poate întâlni cu Dumnezeu. „Pentru a-L întâlni pe Dumnezeu, pentru a ne uni cu Dumnezeu, trebuie să ne cultivăm duhul. Fără o viață duhovnicească, viața omului se reduce la o trăire biologică”, a spus ÎPS Serafim. Or, din cauza superficialității și a ritmului vieții contemporane, oamenii nu sunt capabili să se interiorizeze pentru a se întâlni în duh cu Dumnezeu, în așa mod ratând posibilitatea de a-și descoperi adevăratul chip, cel împodobit cu dragoste.

Drumul pare anevoios de la început, dar odată descoperindu-i frumusețile, un râvnitor și căutător al lui Dumnezeu simte că prin eforturile pe care le depune în urcușul său duhovnicesc găsește împlinirea, pacea, mulțumirea, liniștea. Iar cu acestea, treptat ajunge să se îndulcească de dragostea care i se revărsă în inimă. În continuarea acestor afirmații, ÎPS Serafim a spus că cine nu trăiește în dragoste nu îl cunoaște pe Dumnezeu, nu se cunoaște pe sine însuși. Distinsul invitat i-a îndemnat pe tineri să se roage continuu, pentru că, potrivit Sfinției Sale, Îl iubim pe Dumnezeu în măsura în care ne rugăm Lui. ÎPS Serafim Joantă susține că rugăciunea este calea cea mai propice de a ne uni cu Dumnezeu. „Rugăciunea este importantă pentru ca mintea să nu se împrăstie, să fie aștinută mereu spre Creatorul său, lucru posibil prin îmbunătățirea calității rugăciunii, prin exerciții continue de adâncire a minții în inimă, prin încercarea de a aduce mintea înăuntru și de a o scoate din cele ale lumii”, a sfătuit Mitropolitul Europei Centrale și de Nord. Când omul izbuteste să ajungă la o rugăciune atentă, neîntinată, a unei minți curățite și cumpătate, atunci are șansa să experimenteze dragostea lui Dumnezeu. Experiența duhovnicească este unică, deoarece prin

accederea la dragostea divină, omul ajunge să își lărgască inima, să o umple cu dragoste pe care să o reverse asupra apropiaților săi, asupra prietenilor și a tuturor celor din jurul lui, reușind să vadă doar binele, să îi compătimească dacă sunt afundați în patimi și, astfel, să acopere mulțime de păcate, să ierte și să îngăduie. „Cine are dragoste are blândețe, cumpătate, răbdare, iertare, nejudicare. Salvează pacea, mai ales în familie”, a subliniat invitatul serii duhovnicești, spunând că familia este locul privilegiat unde se manifestă dragostea lui Dumnezeu.

Totodată, pentru ca rugăciunea să dea roade bune, ea trebuie să fie însoțită de post și de înfrânare, de o asceză personală în care să existe atât un efort duhovnicesc, cât și unul trupesc. Potrivit ÎPS Serafim, asceza este necesară pentru a ne întări în lupta cu păcatul, pentru a ne cunoaște neputințele și pentru a ne subția duhul. Metaniile, rugăciunile mai îndelungate, priveghele, înfrânările trupesti, sunt atât de importante, deoarece „duhul și trupul sunt în strânsă legătură, iar cele ale trupului se răsfâng asupra duhului și, astfel, toate patimile trupesti duc la o înrobire a duhului dacă nu există înfrânare”.

ÎPS Serafim Joantă a mai vorbit și despre o altă cale de a ajunge la dragoste, una aparent paradoxală, cea de „acceptare a suferinței, care odată asumată nu mai este împovărătoare, dezagustătoare și grea de dus, ci o suferință transfigurată, prin care oamenii ajung să se sfințească, să fie pe jumătate mântuiți”. Cum ajungi de la suferință la dragoste? Cu multă răbdare, fără a cârți, ci, mai degrabă începând prin a mulțumi pentru Crucea pe care o ai de dus, care, de multe ori, nu e așa de grea precum pare. Suferința este un prilej de curățire, de meditație, de înmulțire a virtuților, care odată dobândite sporesc, rodesc și converg spre virtutea virtuților – dragostea.

Cu toate că mulți tind să creadă că trăim vremuri grele, în care abia se mai zărește o umbră a dragostei, ÎPS Serafim Joantă crede că lumea este scaldată în dragoste, chiar și în zilele noastre, doar că nu mai sunt ochi să o vadă și să o contemple. Fuga după împlinirea nevoilor, grijile care nu ne lasă să ne aștinem privirea spre Dumnezeu, spre interiorul nostru, egoismul la cote maxime, ruperea comuniunii și izolarea într-un spațiu, de multe ori, iluzoriu, rupt de realitatea vie, sunt doar câțiva factori care contribuie la golirea omenirii de dragoste.

Rostul suferinței în viața duhovnicească – în dialog cu Arhimandritul Andrei Coroian

Despre dimensiunea suferinței și rolul acesteia în viața duhovnicească a vorbit Arhimandritul Andrei Coroian, un invitat mult așteptat în cadrul fiecărui post. Îndemnul Părintelui Andrei, la fel ca cel al ÎPS Serafim Joantă, a fost de a accepta suferința, de a o înțelege. Invitatul a vorbit despre mai multe feluri de suferință: suferința sufletească, cea trupestă, suferința copiilor și suferința pătimitorilor. „Suferința nu caută la față, suferința nu are nici un criteriu, ea vine ca o ploaie torențială peste toți: peste copii, peste tineri, peste bătrâni, peste învățați și peste neînvățați, nu cruță pe nimeni”, a afirmat Părintele Andrei Coroian, încercând să le transmită tinerilor mesajul de a nu fugi de suferință, ci de a o primi și de a o îndura, pentru a-i înțelege rostul. Potrivit invitatului, fuga de suferință înseamnă fuga de Crucea personală, fuga de conlucrarea și de unirea cu Crucea Mântuitorului. „Ar fi foarte frumos dacă am medita la Crucea noastră, la suferința noastră, raportându-ne la alții, să medităm la suferința altuia ieșind din noi, detașându-ne de starea noastră. Dar, în deosebi, ar trebui să medităm la Crucea și suferința lui Hristos. Când te uiți la Crucea lui Hristos, ce vezi, de fapt? Îl vezi pe Fiul lui Dumnezeu răstignit pe Cruce, Care se dăruiește, ni se dăruiește nouă din Iubirea Tatălui și face legătura aceasta, dintre Iubirea Tatălui, cu tot neamul omenesc și unește tot neamul omenesc, îl îmbrățișează”, a explicat Părintele Andrei Coroian modul în care fiecare om poate transfigura suferința în iubire, dacă urmează modelul suprem, modelul hrisitic.

Urmând acest model, orice suferință poate fi înțeleasă altfel, inclusiv și cea care este îngăduită să fie dusă de prunci sau de copii aflați de multe ori în situații cumplite. Părintele Andrei consideră că acei copii nevinovați, purtători de suferință, sunt răscumpărătorii a multor păcate ale părinților lor. Mai mult decât atât, durerile copiilor pot sensibiliza, pot duce la meditație și la

înțelegerea „suferinței Celui mai mare Nevinovat pe care L-a avut lumea. A Celui mai Pur și mai Curat și Care a fost atât de crunt jertfit, torturat, chinuit și omorât”. Părintele Andrei consideră că suferința duce sufletul omului la o stare de umilință, de rugăciune și de smerenie, de compătimire pentru aproapele și de dorire de a-l ajuta. „Avem datoria să ușurăm cât putem suferințele semenilor, dar, în același timp trebuie să le primim și să le vedem rostul”, a subliniat invitatul întâlnirii.

Mesajul principal al Părintelui Andrei Coroian a fost acela de a-i avea drept modele pe oamenii care au putut să-și asume suferința, să o transforme, să se bucure în a o trăi și în a o transcende. „Oameni precum Părintele Bejan au trăit suferința ca pe o fericire. În închisoare era bătut cu ranga în cap, dar el era fericit. La fel au fost mulți dintre cei care au pățit în închisorile comuniste”, a mai spus distinsul invitat.

Prin exercițiul exersării și răbdării suferinței, creștinul are posibilitatea de a-și determina starea în care se află și își poate pune la încercare puterile sufletești, se poate angaja în a-și schimba viața duhovnicească, trecând de la vorbe la fapte.

În spatele Cortinei de Fier Studiu de caz: România

Alexandru Coman

In spatele Cortinei de Fier. Studiu de caz: România este titlul unui proiect care își propune realizarea unei analize obiective foarte bine documentate, a instaurării violente a regimului comunist în România. Așa cum afirmă coordonatorii proiectului, tânărul istoric și scenarist, Alin Mureșan, reprezentantul Centrului de Studii în Istoria Contemporană, dar și membrii Asociației Rost, elementul central al proiectului constituie un film documentar, care urmărește pas cu pas principalele etape ale transformării radicale a societății românești, la toate nivelele ei. Pe lângă filmul documentar, în cadrul proiectului au fost realizate o serie de benzi desenate despre fenomenul Pitești și un album foto-documentar care ilustrează diferite episoade ale comunizării României. Istoricul afirmă că acest proiect a luat naștere pentru a compensa carenta gravă de informație privitoare la trecutul nostru recent, existență mai ales în rândul tinerilor.

Pentru ca obiectivul să fie atins, s-au efectuat multe cercetări, adunări de materiale de arhivă, materiale video și întâlniri cu cei care au trecut prin vremurile de restriște și care încă mai sunt în viață.

La sfârșitul lunii ianuarie, istoricul și scenaristul Alin Mureșan, a prezentat publicului din Cluj-Napoca documentarul despre comunizarea României.

Filmul aduce în prim plan omeni care au fost contemporani cu evenimentele istorice analizate (printre alții vorbește și Nicolae Purcărea, fost deținut politic și autorul cărții *Urlă haita*) și care au avut de suferit de pe urma sumbrei perioade care s-a instalat în România în mod brutal la data de 23 august 1944 și s-a sfârșit la fel de violent prin Revoluția din decembrie 1989. Istorici din generația tânără, imagini video și foto cu perioada cercetată, victime direct afectate de regimul sângeros, dar și victimele colaterale ale regimului apar pe rând în documentarul istoric.

Din secvențele documentarului, publicul clujean a putut afla, de exemplu, care a fost soarta fiicei lui Toma Arnăuțoiu și a Mariei Plop – membrii unuia dintre cele mai bine organizate grupuri de rezistență din munți împotriva regimului comunist. Acum celebre violonistă, Ioana Voicu Arnăuțoiu a fost născută în munți, arestată odată cu părinții ei și apoi dusă la un orfelinat. Ioana Voicu Arnăuțoiu și-a descoperit familia abia la maturitate și a petrecut ultimii 20 de ani cercetând dosarele Securității. Ioana Arnăuțoiu nu vorbește niciodată despre ea sau despre părinții ei, ci despre „grupul de rezistență” și „copilul născut în munți”. Poza acestui copil de doi ani, în arestul Securității Pitești, a făcut la un moment dat înconjurul Europei și a fost sursă de inspirație pentru filme despre ororile comunismului.

Documentarul oferă posibilitatea de a înțelege mai bine care a fost parcursul istoric al României în perioada regimului comunist. Tinerii, mai ales, au șansa să accedă la o sursă de informație bine documentată, la un film gândit de istorici tineri, interesați de realizarea obiectivă a unui documentar. Mai presus de toate, ascultând și vizionând mărturiile unor oameni care au trecut prin calvarul închisorilor comuniste, românii pot afla despre mulți dintre oamenii acestui trecut care au fost demni în fața istoriei și care pentru generația tânără, pot fi modele demne de urmat, pentru că au știut să reziste și pentru că au izbutit să transforme penitenciarele ororii într-o școală a sfințeniei.

Pentru ca mesajul să ajungă la cât mai mulți oameni, proiectul va beneficia de multiple lansări atât în principalele orașe ale României, cât și în țări europene precum Suedia, Polonia, Germania, Letonia și Slovenia pe parcursul anului 2014.

Cum a cunoscut Părintele Nicolae Steinhardt lumina necreată

Ana-Maria Neag

Așa cum aprecia Părintele Ioan Pinte, *Jurnalul fericirii* „nu este [...] o carte de memorialistică rece, sau una cu caracter general despre gulagul din România (gen *Gherla*, *Fenomenul Pitești*, *Pe muntele Ebal*), ci una cu caracter particular: relatarea unei experiențe creștine, petrecută într-un loc nefericit – pușcăria – unde mai mult ca oricând își face simțită prezența Iisus Hristos, Domnul iubirii, nădejdiei și fericirii neschimbabile.”¹ Există anumite pasaje în cartea Părintelui Nicolae Steinhardt, ce vădese limpede această prezență, acest fapt minunat al unirii omului cu Dumnezeu. De pildă, autorul descrie printre altele o experiență inedită, mistică dintr-un moment al detenției, al cărei fior smerit amintește de arătarea lui Dumnezeu în muntele Horeb către Sfântul Prooroc Ilie: A zis Domnul: „Să ieși și stai în fața Domnului în munte! Și iată Domnul va trece; și iată înaintea Domnului va fi năprasnică vijelie ce va despica munții și va sfărâma stâncile, dar nu în vijelie va fi

Domnul; după vijelie va fi cutremur, dar nu în cutremur va fi Domnul; și după cutremur va fi foc, dar nu în foc va fi Domnul; și după foc va fi adiere de vânt lin, și într-însa va fi Domnul (III Rg, 19, 11) ².

Această descriere este de o discreție extraordinară, în iconomia întregului univers al operei. I se acordă doar două paragrafe. Deși are o importanță covârșitoare în tot ceea ce va urma, autorul nu pare să forțeze conștiința cititorului său, nu-l sufocă cu propriile percepții asupra a ceea ce a trăit. Episodul apare ca o pauză în demersul retrospectiv, pauză în care Părintele Nicolae mărturisește cum a gustat el din veșnicie, după care revine la atmosfera și universul mundan.

Mai mult decât atât, modul în care este înfățișat momentul evocării se remarcă de asemenea printr-o finețe extraordinară. Contextul prezentării este dat de întâlnirea cu părintele Haralambie la Gherla (mai 1963). Apropiindu-se de acesta ca de un duhovnic, îi povestește „două vise avute la Jilava cu un an și jumătate înainte, în celula douăzeci și cinci”³. Motivul destăinuirii este dorința de a ști dacă nu cumva sunt înșelări sau părelnicii.

Primul vis pare să fie transmisă o emoție mai puțin intensă în raport cu cel de-al doilea: i se arată mama sa, care luându-l de mână, îl duce spre un perete al unei biserici, îndemnându-l să sărute chipurile pictate ale sfinților.

Al doilea vis este însă încărcat de semnificații. Contextul efectiv al petrecerii lui este legat de condițiile mizere, în genurile întunecate și înfrigorate ale temniței, în iarna anului 1962. Crivățul, prin urlatul lui mai îndrăzneț să mărturisească suferința tăcută a deținuților, „coșul sobiței s-a prăbușit [...] Funinginea îmbracă totul cu un strat gros, grănos, de negreață sleioasă, în continuă extensiune; adeviz. Dărdăim de frig, ne simțim copleșiți de murdărie - și ne e foame. Din pricina zăpezilor, aprovizionarea a fost probabil întreruptă. Nu ni se mai distribuie, o dată pe zi și la ore neregulate, decât un boț mic de turtoi rece. Apă nu mai avem. Tineta este arhiplină. Ciudaț, înghețul în loc să neutralizeze mirosul excrementelor îl exasperează. Pândim sosirea turtoiului ca animalele închise a căror hrană e la cheremul unui stăpân uituc. Boțul e sloi de gheață și e din mălai doar copt, nefiert”⁴.

În acest tablou cu nuanțe naturaliste, deținuții se silesc să fie voioși, gentili și politicoși. Datorită sfârșitului unui vecin, unul dintre aceștia (un om simplu, șofer de meserie, dar mai sensibil la condițiile aspre) nu reușește să adoarmă. Părintele Steinhardt îi propune să facă schimb de locuri. Într-una din nopțile următoare, la ora două, este adus în celulă un nou lot. Situația devine extrem de delicată datorită spațiului redus (la Jilava camerele aveau o capacitate de 18 locuri, însă erau ocupate de aproape 50 de oameni). Nou-veniții se pitesc printre ceilalți, creându-și spații „imaginare”. Întrucât unul dintre aceștia nu își găsește locul, Părintele face un gest firesc de smerenie, oferindu-i locul său. Va fi astfel nevoit să doarmă pe banca din mijlocul celulei. În această situație, pe care o privește fără nicio urmă de fatalism, ci mai degrabă cu o seninătate greu perceptibilă, un vis miraculos vine să-i aducă o mângâiere fără seamăn: „Nu-l văd pe Domnul Hristos întrupat, ci numai o lumină uriașă – albă și strălucitoare – și mă simt nespun de fericit. Lumina mă înconjoară din toate părțile, e o fericire totală și înlătură totul; sunt scaldat în lumina orbitoare, plutesc în lumină, sunt în lumină și exult. Știu că va dura veșnic, e un *perpetuum immobile*. Eu sunt îmi vorbește Lumina, dar nu prin cuvinte, prin transmisiunea gândului. Eu sunt: și înțeleg prin intelect și pe calea simțirii – înțeleg că e Domnul și că sunt în lăuntru luminii Taborului, că nu numai o văd, ci și viețuiesc în mijlocul ei” (p. 97).

Starea aceasta extatică, îmbibată de fericirea harului dumnezeiesc, depășește limitele spațio-temporale, sinele se dezmargină, până când ajunge să se unească în mod neamestecat cu lumina necreată: „cercul de lumină se lățește din ce în ce, iar fericirea după ce m-a învăluit mătăsoș, deodată schimbă tactica, devine dură, se aruncă, se prăvălește asupra-mi ca niște avalanșe care – antigravitațional – mă înalță; apoi, în cele din urmă, fără menajamente, mă înlocuiește. Nu mai sunt. Ba sunt, dar atât de puternic încât nu mă recunosc”⁵. Deși se folosește termenul de „înlocuire”, nu este vorba despre

o dizolvare a ființei, ci de un proces ce produce mutații launtrice atât de mari încât omului îi devine aproape imposibil să se mai recunoască, împărțirea de lumină nu-i este proprie sieși, ci Ființei dumnezeiești din care izvorăște. Despre acest tip de simțire a scris și poetul Daniel Turcea: „Viața-mi/ puțină/ trupul/ îngândurat/ îngroapă-le/ vii/ în lumină/ [...] să nu mai știu/ să nu mai știu/ dacă mai sînt/ sau doar Tu ești/ Viața-mi”⁶.

Poate izvorul celei mai adânci transfigurări pentru viitorul monah de la Rohia, acesta este, poate nucleul textului chiar în acest pasaj se configurează. Toate celelalte căutări pe care le descoperă *Jurnalul* converg înspre acest bulb plin de substanță duhovnicească sau își înalță tulpina din el. Asemeni unuia dintre isihăști, autorul se împărțesește din crâmpiele harului, trăire a cărei esență este mirarea, amintind parcă de scrierile Sfântului Simeon Noul Teolog, văzătorul de Dumnezeu: „Văd frumusețea Ta, privesc strălucirea, oglindesc lumina harului Tău și sunt uluit de negrăirea fulgerării și-mi ies din mine însumi când mă gândesc la mine: cine am fost și cine am ajuns – o, minune!”⁷.

Deși e de neînțeles în planul realității omenești, minunea nu s-a petrecut fără înțeles în plan duhovnicesc. Ea este rodul împlinirii poruncii Domnului, aceea de a iubi pe aproapele. Pentru lepădarea unui loc din hăul temniței, Părintele Nicolae Steinhardt a fost așezat în lăuntru strălucirii Taborului.

⁶ Daniel Turcea, *Racla de lumină* în volumul *Iubire înțelepciune fără sfârșit*, Editura Albatros, București, 1991, p. 59

⁷ Sfântul Simeon Noul Teolog, *Imne, epistole și capitole. Scrieri III*, Editura Deisis, Sibiu, 2001, p. 58

Pelerinaj în cinstea mărturisitorului Valeriu Gafencu

La mijlocul lunii februarie, ASCOR Cluj-Napoca organizează un pelerinaj în amintirea mărturisitorului Valeriu Gafencu, care în 18 februarie 1952 își săvârșea ultimele zile pe acest pământ, în închisoarea de la Târgu Ocna.

În prima zi de pelerinaj, pe 15 februarie, tinerii își propun să ajungă la mănăstirea Izvorul Mureșului și la închisoarea de la Târgu Ocna, unde va avea loc parastasul pentru Valeriu Gafencu. Pentru a le cunoaște mai îndeaproape pe mamicile care de-a lungul timpului au făcut eforturi nenumărate pentru a-i face cunoscuți pe martirii închisorilor comuniste prin editare de cărți, prin frumoasele colinde dedicate celor care au suferit în obezi trupești și sufletești, dar și prin alte manifestări cultural-religioase, pelerinii vor poposi la mănăstirea Diaconesti, unde vor participa la vecernie și la Liturghia de a doua zi.

Astfel, printr-o drumeție duhovnicească de două zile, ASCOR Cluj-Napoca oferă tinerilor posibilitatea de a cunoaște mai îndeaproape viața și martiriul unor personalități de un mare calibru care au suferit în închisorile comuniste, încercând să le păstreze vie memoria și să le urmeze exemplul.

Țehipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567

¹ Ioan Pinte, *Despre fericire în alți termeni*, în „Apostrof”, anul II - nr. 6/ 1991, Cluj, p. 6.

² *Biblia sau Sfânta Scriptură*, versiune diortosită după Septuaginta, redactată, adnotată și tipărită de Bartolomeu Valeriu Anania, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009, p. 408.

³ Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, p. 95.

⁴ *Idem*.

⁵ *Ibidem*, p. 97